

DIRVA

THE FIELD
Nr. 1
Sausio-January 6, 1955
Cleveland, Ohio

Mūsų nuomonė

Abiejų Chicago dienraščių ir laikinių jų antrinių skubus pritarimas viskam, kas padaryta pastarajam Vliko posėdy, nėra staigmena. Nebus staigmena ir tai, kad mes esam tuo reikalinga skirtingos nuomonės. Pasisakydami, kodėl mūsų nuomonė kitokia, duodame progos tautiečiams patiemis susidaryti savo nuomonę.

1. VLIKO STATUTO KEITIMAS

Anot paties pirmojo Vliko statuto straipsnio, "Vliką sudaro Lietuvos politinės ir kovos organizacijos", o ne tam tikri asmenys. Vliko nariai yra tik tų organizacijų įgaliotiniai.

Trečiasis Vliko statuto straipsnis buvo numatęs, kad Vlikas ne pats keičia savo santvarką, o ji keičiama visų Vliką sudarančių grupių susitarimu.

Tos Vliką sudarančios grupės 1954 metų liepos 24 dieną, Vliko ir Vykdomosios Tarybos pirmininkų akivaizdoje, vienbalsiai susitarė, kad nuo šiol Vliko konstitucinius pagrindus grupių pasitarimas galės keisti nebe būtinai visų susitarimu, o tik "ne mažesne kaip 4/5 Vlike dalyvaujančių grupių balsų dauguma".

Esant tokiame vienuolikos grupių vienbalsiam susitarimui, Vliko Pirmininkas neturėjo teisės nei į Vliko posėdžio dienotvarkę įrašyti Vliko statuto keitimo klausimo. O jei Pirmininkas įrašė, tai Vliko nariai turėjo atsakyti svarstyti tą dienotvarkės punktą.

Tačiau šių grupių įgaliotiniai to nepaisė. Vadinas, arba jie pasielgė prieš savo įgaliotojų valią, arba jų įgaliotojai jau yra tyloomis atsitemę nuo prieš nepilnus penkis mėnesius laisva valia priimto susitarimo.

Dar 1954 metų sausio mėnesį grupių pasitarime tautiečių vardu buvo pasiūlyta visus (t. y., ne vien pirmininkų rinkimo ar šalinimo) klausimus spręsti tik absoliutine balsų dauguma. Bet kaip tik tos grupės, kurių atstovai dabar ėmė veikti tik absoliutine dauguma remdamie-

si, tada tokiame liberalumui griežtai pasipriešino ir tik tiek tenusileido, kad sutiko vietoj 100% priimti 80%, t. y., 4/5 balsų daugumą.

Būtų buvę visiškai tvarkoj, jei grupių susirinkimas bent 4/5 balsų dauguma, dabar savo liepos 24 dienos susitarimą būtų pakeitę, įrašydami vietoj "4/5" — "absoliutinę", ir po to būtų jau bent absoliutinę balsų daugumą atitinkamai pakeitę ir Vliko statutą.

Tad, mes nesmerkiame turinio, kuris skelbiamas, kaip neva priimtas Vliko statuto pakeitimas. Bet mes manome, kad:

1) pakeitimas nėra įvykęs, nes nėra netgi svarstyta kompetentingoj vietoj,

2) tas neteisėtas statuto keitimo būdas pavartotas tyčia ryškiai permatomu tikslu: išgelbėti dabartinius pareigūnus nuo prievolės laikyti jų įgaliojimus pasibaigusius ir išgelbėti juos nuo prievolės stoti prieš rinkimus.

Tai yra šešių asmenų — kurių tarpe trys yra patys tiesiogiai suinteresuoti savo pozicijų išlaikymu — savavališkas samokslas. Visų pirma savavališkai atšaukiama prievolė atsistatinti kadencijai pasibaigus, jei po to bent vienas iš samokslavio ir iškristų, numatyta, kad vistiek dar nebūtų pakankamai balsų neatsistatydinantiems pareigūnams "nuversti". Taigi "įsiamžinimas" neva užtikrintas. O jei iki kito posėdžio samokslas išsilaikys visi šeši, tai bus galima be rizikos ir atsistatydinimą suvaikinti ir čia pat vėl save perrinkti.

Štai šitokiai "demokratijai" mes ir nepritariame.

2. VLIKO NARIO "DISKVALIFIKACIJA"

Vliko statuto 8 straipsnis numato, kad Vliko narys nustoja savo mandato tik: 1) jo organizacijai jį atšaukus, 2) jam mirus, 3) jam iš Vliko atsisakius.

Vliko "nario kvalifikacijos" niekur nėra apibūdintos, tad

(Perkelta į 5-tą pusl.)

JAV ūkis stabilizuojasi

DR. J. PAPLENAS

Lauktasis ūkio atoslūgis 1954 darė apie 210 bil., o rekordinio metais pasireiškė silpniau nei aktyvumo — 1953 — metais 365 bil. dol.

1954 metai į JAV istoriją įėjo kaip labai geri ūkio metai, užimdami antrą vietą nuo 1946 m. ir nusileisdami per pastaruosius 9 metus tik 1953 metams, kuriais šio krašto ūkinė gerovė buvo pasiekusi augščiausią lygį.

1. ATOSLŪGIO PASIREIŠKIMAS

Ūkio atoslūgis pasireiškė keliose srityse. Korporacijų pajamos 1954 m., palyginus su 1953 m., nukrito nuo 18,3 bil. dol. iki 17,5. Išlaidos gamybos įmonėms plėsti nuo rekordinės 1953 m. sumos 28,9 bil. sumažėjo iki 26,7 bil. dol. Plieno produkcija nuo 107,3 mil. tonų sumažėjo iki 86 milijonų tonų. Automobilų gamyba nuo 6,1 sumažėjo iki 5,4 milijonų vienetų. Vartotojų išsiskolinimas per 1953 ir 1954 m. 9 mėnesių laikotarpį iš 27,9 bil. pašoko iki 28,4 bil. dol. Pragyvenimo išlaidos per tris pirmuosius 1954 m. ketvirčius rodė silpną tendenciją mažėti: sausio indeksas (bazė: 1947-49 — 100) buvo 115,2, o spalio 114,5.

Pragyvenimo išlaidų mažėjimui turėjo įtakos maisto produktų kainų kritimas: jų indeksas per 9 mėn. nuo 113,1 nukrito iki 111,8. Žemės ūkio produktų kainos nukrito taip pat nežymiai: 1953 m. indeksas 249, o 1954 (spalio) 242. Žemės ūkio gaminių kainų kritimas ekonominėje grandyje yra neigiamas reiškinys, bet toks nežymus kritimas dar nesudaro pagrindo susirūpinimui. Juo labiau, kad ž. ū. gaminių kainų kritimas rodo mažėjimo tendenciją. Iš 1952 ir 1953 m. jis buvo ryškesnis: 1952 m. indeksas 277, o 1953 m. 249. Kitų prekių urmo kainos per pirmuosius 1954 m. ketvirčius taip pat kiek nukrito. Visi šie reiškiniai vertintini kaip nepalankūs 1954 metų ūkiui.

2. AKTYVUMO ŽENKLAI

Nepalankiusius reiškinius persverė palankūs ūkinio aktyvumo ženklai. Asmeninės pajamos, atskaičius mokesčius, 1954 m. pasiekė rekordą: kai 1953 m. jos siekė 250,9 bil., 1954 m. jos pašoko beveik iki 254 bil. dol. Asmeninės santaupos iš 201,5 bil. padidėjo iki 215 bil. dol. Dividendų per 10 mėnesių 1953 m. buvo išmokėta 6,6 bil., o 1954 m. 7 bil. dol. Statybai 1954 m. išleista daugiau nei 1953 m. apie 11%. Prekių atsargos, kurios labai intensyviai buvo sandėliuojamos Korėjos karui prasidėjus, sumažėjo apie 7%. Dirbančiųjų skaičius išsilaikė labai augstas ir lengvo ūkinio atoslūgio metais: kai 1953 m. spalio mėn. jų buvo 62,2 mil., 1954 m. tą patį mėnesį — 62,1 mil. Kai kurių pesimistų pranašautas žymus bedarbių padidėjimas nepasitvino. Jautri ūkio raidos rodyklė — bedarbių skaičius — pakrypo į optimizmo pusę. Kai kovo mėn. bedarbių buvo priskaičiuota 3,7 mil., lapkričio mėn. jų tebuvo jau tik 2,8 mil.

Nepalankių ir palankių ūkio reiškinų balansas 1954 metus įrašė į labai gerų metų eilę, skirdamas jiems antrą vietą po II pasaulinio karo. Ūkinį tų metų aktyvumą vaizduoja bendra gamybos ir patarnavimų vertė, pasiekusi apie 356 bil. dol. Verta prisiminti, kad 1946 m. ji tesu-

3. KO TENKA LAUKTI 1955 METAIS?

1954 m. parodė didelį JAV ūkio pastovumą ir sugebėjimą daugiau ar mažiau persiorientuoti į taikos meto ekonomiką. Jau šis faktas duoda pagrindo laukti pastovių ir kitų metų, jei tarptautinė raida nesukurs naujos situacijos. Yra simptomų, kad 1955 m. gali savo medžiaginės gerovės laipsniu prašokti praėjusius metus. Pagrindinė pramonės šaka — plieno gamyba — yra suprojektavusi pagaminti 1955 metais daugiau plieno negu 1954. Tai atsilieps ir į kitų šakų intensyvumą. Automobilų gamintojai numato 1955 m. išleisti į rinką 300.000 daugiau automašinių nei praėjusiais metais ir t.t.

JAV gamintojų s-ga teigia, kad 1955 m. JAV ūkis prašoks 1954 metų ūkį. Šviesią ateitį naujais metais mato ir Amerikos bankininkų s-ga. Federalinės rezervų sistemos valdytojas taip pat pranašauja ūkinį kilimą 1955 m., o JAV prekybos departamentas tikisi net gana žymaus to kilimo tempo.

Ūkinės ateities betgi šiais laikais nelemia vien tik vidaus veiksniai. Didelės, o neretai ir lemiamos reikšmės jai turi ir išorė: tarptautinė ūkinė situacija ir ypatingai tarptautinė politinė raida.

Tarptautinio ūkinio bendravimo pažiūra čia vis krypta į aiškesnę realizmą. Ūkinio bendravimo partnerius tarptautinėje rinkoje numatoma palaikyti ne pašalpinant, bet abipusio prekybinio bendravimo norma remti sveiku principu: "jei norime paduoti užsienyje, turime ir pirkti užsienyje". Bet užsienio partneriai skundžiasi muitais. Norėdamas palengvinti jiems užsienio prekybą su JAV, prezidentas sausio mėn. eina į kongresą.

VISAM PASAULY

• Panamoje nušautas prezidentas Jose Remon. Jis prezidentu buvo išrinktas 1952 metais ir jo kadencija turėjo baigtis tik 1956 m. Po nušovimo prezidento pareigas perėmė Jose R. Guizado, pirmas viceprezidentas ir užsienių reikalų ministras. Ryšium su žmogžudyste suimtas ex prezidentas Armulfo Arias. Nužudymo vietoje suimta ir dvi moterys, žudykams davusios signalą pradėti kulkosvaidžių ugnį, kada prezidentas stebėjo arklų lenktynes.

• JAV uždraudė Rusijos pareigūnams, kaip priemonę prieš suvaržymus amerikiečiams Rusijoje, lankytis beveik ketvirtadalyje Amerikos teritorijos. Tas suvaržymas paliečia 400 Rusijos pareigūnų. Išimti turi apie 50 Rusijos piliečių dirbančių J. Tautų sekretoriatoje.

• Kalėdinis nemalonumas atsitiko Londone Vakarų Vokietijos pasiuntinio pavaduotojui Oskar Schlitter. Jo žmona kalėdiniam parengime anglus išvadino sergančiais nemiga. Už tai teko išvykti atgal į Vokietiją.

• JAV saugoma sumetimais iš federalinių tarnybų jau atleisti 8008 tarnautojai. Manoma, kad šis skaičius gali dar padvigubėti.

• Arabų kraštų valstybės 1950 metais susijungė į Arabų Lygą. Ir tos lygos nariai parago ir Turkiją jungtis į bendrą apsaugą. Bet Turkija, vietoj priėmusi pasiūlymą, patarė arabams jungtis į Atlanto sąjungą, kuri esanti daug rimtesnė ir efektyvesnė jėga. Arabams tas patarimas nepatiko.

• JAV jungtinio štabo viršininkas adm. Radford lanko karines JAV bazines. Nuvykęs į Formozą pradėjo pasitarimus su gen. Chiang Kai-sheku.

• Jugoslavijos komunistų partijos viršūnėse vėl susipešė įtakingieji. Nuo generalinės linijos nusiložo Vladimir Dedijer, Tito biografijos autorius ir parlamento narys. Jis reikalauja panaikinti visus žiaurumus, būdingus komunistiniams kraštams, bet, greičiausia, pats dabar neišvengs žiaurumų kalėjime.

Tautinės Sąjungos namų, Bostone, salės centrinė siena.

Prancūzija sumušo visus gėrimo rekordus

34 SUAUGUSIEMS TENKA VIENA SMUKLĖ. — KAS PENKTAS ŽMOGUS SURISTAS SU ALKOHOLIO GAMYBA. — KOVAI SU ALKOHOLIUI REIKIA ISMESTI DAUGIAU, NEGU SKIRIAMA SVIETIMUL. — PRIE MENDES-FRANCE NUVERTIMO TIKRAI PRISIDĖS ALKOHOLIO GAMINTOJAI IR VARTOTOJAI.

Prancūzijos ministeris pirminkas Mendes-France ėmėsi kovos su alkoholiu. Jis paskelbė, kad 1955 metais prancūzai turėtų išgerti mažiau alkoholio nei 1954 metais. Jis taip pat paskelbė, kad 1955 metais prancūzai turėtų išgerti mažiau alkoholio nei 1954 metais.

Prancūzijos ministeris pirminkas Mendes-France ėmėsi kovos su alkoholiu. Jis paskelbė, kad 1955 metais prancūzai turėtų išgerti mažiau alkoholio nei 1954 metais. Jis taip pat paskelbė, kad 1955 metais prancūzai turėtų išgerti mažiau alkoholio nei 1954 metais.

Gerai JAV tautinio ūkio ženklai ir JAV vadovų noras sudaryti sveikais pagrindais tarptautinį ekonominį sątykią. Teikiama optimistinių vilčių tiek šiam kraštui, tiek ir kitiems laisvojo pasaulio partneriams.

Prancūzų vyriausybės galva plačiuose gyventojų sluoksniuose yra smarkiai išpopuliarėjusi. Tačiau plačiasias mases mažiau įdomia vyriausybės žygiai užsienio politikos srityje.

Mendes-France išgarsėjo tuo, jog jis neina savo pirmatūlių pėdomis, nesivaiko Prancūzijoje įprastų "kombinacijų", bet vykdo tam tikrą programą. Tačiau valdžios galvos populiarumas ėmė smarkiai smukti, kai jis paskelbė kovą alkoholizmui. "Ah non, pas ca M'sieur!",

Prancūzija užima abejotinos vertės rekordinę vietą alkoholio vartojime. Pagal valdinę statistiką, kiekvienas prancūzas, įskaitant kūdikius, išgeria po 137 litrus vyno per metus. Antroje vietoje eina italai, kurie suvartoja po 84 litrus per metus, taigi susidaro skirtumas po 50 litrų. Šalia vyno, Prancūzijoje vienam žmogui išeina dar po 30 litrų gyno alkoholio. Ir šiuo atžvilgiu prancūzai sumušo visus pasaulinius rekordus.

Paryžiuje vienam gyventojui tenka net po 200 litrų vyno, bet būtų klaidinga manyti, kad sostinė yra visų nuodėmių lizdas. Provincijoje yra vietovių, kur Paryžius toli pralenkiamas. Taip yra vad. Massif Central ir Nor.

J. TAUTŲ NUSIŽEMINIMAS

Jungtinės Tautos nutarė gen. sekretorių Hammarskjöld siųsti į Peipingą ir išderėti 11 neteisėtai nuteistų JAV karių paleidimą.

Toks J. Tautų nusižeminimas prieš komunistinę Kiniją yra padaręs labai blogą įspūdį daugelyje kraštų. Manoma, kad 11 karių paleidimą buvo galima su tvarkyti ir eiliniiais diplomatiniais kanalais.

I komunistinius kalėjimus, priverčiamųjų darbų stovyklas ir komunistinę vergiją yra patekę daug milijonų Europos ir Azijos kraštų gyventojų. Jungtinės Tautos dėl to nesideri, o skuba dėl 11 karių į derybas siųsti net patį generalinį sekretorių, lyg tik jie vieni nebūtų neteisėtai nuteisti.

Laukiam

Neseniai kėlėme taures. Vieni gal vidutinio, kiti geresnio gėrimo, bet visi svarbiam tikslui — palinkėti gerų 1955 metų.

O kad jie būtų geresni, gal teisingiau pasakius darnesni, būtinai reikia. Tik žvilgtelkime atgal. Kiek daug į savo kelią primetėm pagalių. Per juos edami klumpam ir tik labai palengva pirmyn slenkame. O jį karščiavę nevengiame po vieną į rankas pasiimti ir apie kaimyno galvą pasukinėti. Dažnas toks veikėjas, su pagaliu rankoje, dar deklamuoja: vardan Lietuvos laisvės, vardan laisvinimo organizacijos vienybės!

Būtų nepaprastai gera, kad 1955 metais tuos pagalius nuo mūsų išsilaikymo ir Lietuvos vadavimo kelio nurankiotume. Dauguma iš mūsų, savo principams nė kiek nenusidėdami, tų politinių pagalių rankiotojams lengva širdim ir dar lengvesne ranka, pakeltumėm kepurės.

Tik nedelskit tie, kuriuos 1954 metais taip dažnai minėjome.

Sielojamės, kad neužgestų daug metų, rūpestingiau ir atlaidesniau kurstoma lietuvių ugnelė. O ji, mūsų nusiminimui, gėsta per daug greitai. Jaunoji emigrantų karta, prieš šešerius ar penkerius metus čia su tėvais atkeliavusi, labai sunkiai nuteikia. Dažni atvejai, kad vėliai nebeįstengia padoriai sulipdyti ir ištarti lietuviško sakinio.

Ir niekas šios skriaudos negali atitaisyti, kaip tik patys tėvai. Emigrantiniame gyvenime šeima buvo ir amžinai bus svarbiausias tautinio išsilaikymo židiny.

Knygų ir laikraščių leidėjai skundžiasi, kad 1954 metais lietuvių laikraščiai ir ypač knygos labai mažai dėmesio beskyrė. Knygos pardavimas nukritęs net 4 kartus lyginant su 1952 ar 1953 metais. Gi tuo tarpu lietuvių ekonominiai, palyginti, gerai susitvarkė ir visus buvusius nedeckius užkamšė.

Knygos skaitytojai, kada jiems tos pastabos primenamos, dažnai atkerta: tegul leidėjai liaujsai perspausdint senus leidinius, ypač vertimus, o tegul daugiau dėmesio skiria originaliai ir naujai lietuvių kūrybai. Geresnė, originalia lietuviška knyga skaitytojas dar domisi.

Tuose žodžiuose teisybės nemaža. Bet taip pat teisybė, kad ir geros lietuviškos knygos skaitytojų skaičius mažėja. O reikėtų per lietuvišką laikraštį ir knygą daugiau gilintis į visas lietuvių problemas.

DAUGIAU IŠGERE...

Prancūzijos parlamentas 287 prieš 260 balsų patvirtino Paryžiaus sutartį ir tuo pačiu Vokietijos apginklavimą.

Balsavimas įvyko naujųjų metų išvakarėse — gruodžio 31 d. Laikraštiniškai juokauja, kad ta proga visi didieji neišvengiamai išgerė daugiau stiklų. Ypač aktyvus buvęs Winstonas Churchillis. Vakariečiai gerę iš džiaugsmo, o Maskvos ponai ir tarnai iš pykčio.

VILTIES NAMAI

Vilties namų praplėtimui aukas atsuntė:

Baniulis Stasys, Cicero	\$2.00
Morkūnas Karolis,	
Cleveland	2.00
Vidmantas Stasys,	
Melrose Park	2.00
Ramonauskas Vl., Cleveland	3.00
Krygeris J., Cleveland	2.00
Milaknis A. Dr., Chicago	3.00
Lozoraitis V., Linden	5.00
Kazakas Povilas, Hartford	3.00
Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame. Tikime, kad Vilties namų praplėtimui nuoširdžiai parems ir kiti Dirvos skaitytojai.	

Princesė Anne su savo motina Didžiosios Britanijos karaliene Elizabeth.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIUS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Apsk. Nr. kaina 10 centų.

• Nedarbas palies Vokietijos prancūzų zonos užsieniečius, nes prancūzų okupacinė valdžia, atsisakydama į atgausimą Vokietijos suverenumą, jau dabar pertvarko etatus, atleisdama iš tarnybų visus benamius užsieniečius.

• Krėvės paminklo statymo komitetas nuosirdžiai dėkoja už jau atsiųstas aukas ir praneša, kad aukų rinkimas pratęsiamas iki 1955 m. kovo mėn. 1 d.

• Dirvos bičiulis Br. Užemėckas, iš Rochester, N. Y., priimdamas JAV pilietybę pavarde sulietuvino jį — Bronius Užemis.

• Dr. M. J. Colney iš Waterburio praneša, kad Dirvoje Nr. 51, 1954 m. tilpsti žinutė apie Adomo Galdiko meno parodą Waterbury, yra įvykusi klaida. Meno parodos rengėjas ir komisijos pirmininkas yra Antanas Kateiva, bet ne p. Gureckienė.

• Sandaros pirmoji kuopa New York 1955 m. sausio mėn. 9 d., sekmadienį, 4 v. p. p. Baltic Freedom House patalpose rengia Mykolo Šlezevičiaus 15 metų mirties sukakčių minėjimą. Kalbės J. Audėnas, J. Kaminskas, V. Sidzikauskas ir J. Pajaujis.

• Atsiųsta paminėti, Gabija, literatūros metraštis spaudos atgavimo penkiasdešimtmečiui ir tremties dešimtmečiui paminėti. Išleido Gabijos leidykla, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868
Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago III.
saukite — YA. 7-7381
Pirmia: vakarais 6 iki 9, seštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.,
antrad., ketvirtad., penktad.,
10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis
Spec.: KODIKIŲ ir VAIKŲ LIGOS
VAL.: darbo dienomis 3-5 ir 6-8 v. v.
išskyrus trečiadieniais 6-8 v. v.
šeštad. 10-12 v. r. — 1-3 v. p. p.
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL.: Kabineto REpublic 7-1168
Dėsto: WAilbrook 5-3765

Dr. Jaras Ramunis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL.: antrad. ir ketvird. 7-8:30 v. v.
Seštad. 3-5 v. p. p. ir pagal susitarimą
Dr. Juozas Bartkus
Tel. oficio ARmitage 6-0161
Tel. buto GRaceland 2-9203

DETROIT

PAGERBTA LIETUVOS TEATRO PIONIERE—ZUZANA ARLAUSKAITE-MIKŠIENĖ

"... Statykime gyviems Tautos veteranams paminklus". — (Iš J. Bačiūno raštų).

Mažoje, gana jaukioje ukrainų salėje, Lietuvių Rezistencinė Santarvė Detroito 1954 m. gruodžio mėn. 19 d. suruošė pagerbimą Lietuvos teatro pionieriui, nepalstamai meno darbininkei tremtyje ir čia Amerikoje, Zuzanai Arlauskaitėi - Mikšienei. Kiekvienas Detroito lietuvis gerai žino su koku pasiryžimu, pasiaukojimu ir vis su šypsena veide, ji džiugino ne tik detroitiečius, bet jau ne kartą apsilankę Chicagoje, Windzore ir po švenčių pasiryžusi aplankyti Clevelandą ir vėl Chicago.

Pagerbimas atliktas labai pasukomis ir reikia prisipažinti žaibiškai, tai visos klaidos, jei tokių būtų matę svečiai, reikia pateisinti.

Dalyvavo beveik visų Detroito organizacijų atstovai. Visi pareiškė nuosirdžius linėjimus ir viltis.

Bendruomenės p-kas inž. Jurgis Mikaila, Organizacijų centro p-kas Feliksas Motuzas, BALFo atstovė ponja Kasevičienė labai gražiai nušvietė Arlauskaitės-Mikšienės nuopelnus. Buvo 17 sveikintojų iš įvairių organizacijų. Sveikino telegramomis ir raštu. Sukaktuvinėms buvo apdovanota dovanomis.

Laikė sveikinimų buvo įterpta gražių eilėraščių, kuriuos sakė J. Marčišauskas, A. Gubilas ir A. Pesys.

Rezistentai įteikė dail. A. Melniko menišką adresą. Viename lape visų organizacijų atstovų ir svečių parašai. Rašytojas Vyt. Alantas, Detroito Rezistentų vardu įrašė į adresą šiuos žodžius:

"Per scenos meną tarnauti Lietuvai! Tokį, atfodo, Tamsta pasirinkai savo gyvenimo šūkį pradedama scenos darbą Lietuvoje, kai mūsų jaunas teatras dar tebežengė pirmuosius žingsnius ir pasilinkai jam ištikima ir tada, kai dėl mūsų tėvynę ištikusios tragedijos mes buvome priversti pasiminti tremtinio lazdą. Per savo ilgą ir garbingą teatrinę veiklą Tamsta esi įkūnijusi daug ir įvairių personažų scenoje. Bet mums brangiausias personažas yra Tamstos pačios asmenybė, patvariai ir nenulstamai žengusi ir sėkmingai tebežiangianti lietuvių meno ir kultūros plotais, kuriems visada reikėjo ir ypač šiandienai reikia sugebiančių ir energingų

rankų. Lietuvių visuomenė augsta vertino Tamstos scenos veiklą Lietuvoje. Šiandien, su ypatinga pagarba žiūrime į Tamstos darbą tremtyje, nes jei Lietuvoje buvo daug scenos meno pajėgų ir darbo sąlygos buvo žymiai palankesnės, svetimame krašte visa to nėra ir kultūros darbininkui čia tenka grumtis su tūkstančiais sunkumų bei kliūčių. Mes, Lietuvių Rezistencinė Santarvė Detroito, Tamsta nuosirdžiai sveikiname ir džiaugiamės galėdami drauge minėti Tamstos garbingą 65-ųjų metų amžiaus ir 5-ųjų metų teatrines veiklos sukaktį Amerikoje. Linkime ir toliau sėkmingai, energingai ir sumanliai tęsti scenos darbą. Linkime išvermės, geros sveikatos ir pasiryžimo naujiems meniniams užsimojimams vykdyti, nes mums šiandien brangios vadovaujančios ir kūbingos asmenybės, drąsiai žengiančios lietuvių gavinimo ir išlaikymo fronto priešakyje, o tuo pačiu ir Lietuvos, vadavimo kovotojų pirmose eilėse".

Ponia Arlauskaitė - Mikšienė, padėkojo pagerbimo rengėjams ir visiems ją pagerbusiems. Taip pat nuosirdžiais žodžiais kreipėsi ir į savo meno skruzdės, su kuriomis ji dirba nelaukdama už tai nei didelių pagyrimų, nei jokio materialio, atlyginimo.

V. Tamošiūnas

LIETUVIŲ STUDENTŲ SANTAROS SEMINARAS

Sausio mėn. 9 d., sekmadienį, 6 val. vak. buv. Lietuvių salėje (pirmas aukštas) įvyks Lietuvių Studentų Santaros rengiamo seminario atidarymas. Pirmutinę paskaitą skaitys dail. Antanas Melnikas, dabar besiruošias meno daktarų, University of Michigan.

Tema: "Kėrybos Raida".

1. Estetinis bergyvenimas
2. Estetinės formos
3. Estetinis grožis.

Paskaita bus pailiustruota charakteringų paveikslų - nuotraukų projektavimu.

Lietuvių Studentų Santaros seminaras tęsis per keturis sausio sekmadienius, pradedant sausio 9.

Tolimesnes žinias apie seminarą prašome sekti spaudoje.

Detroito visuomenė ir ypač studentai ir jaunimas yra maloniai kviečiami atsilankyti.

VELBASIO BALETO TRUPĖ I DETROITĄ

Sausio 29 d. Ukrainų salėje, Martin gatvėje, įvyks Velbasio baleto trupės koncertas, rengiamas Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio. Visuomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti, o lietuviškų organizacijų yra maloniai prašoma nerengti jokio kito vakaro tuo pat metu.

leidėmė
DIRVOS
adresa —
1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio

NAUJI MODELIAI

Koerting radijo aparatų su visais patobulinimais, Lengvai ima Europą. Turi visas bangas. Yra ir su patefonais.

NAUJI MODELIAI

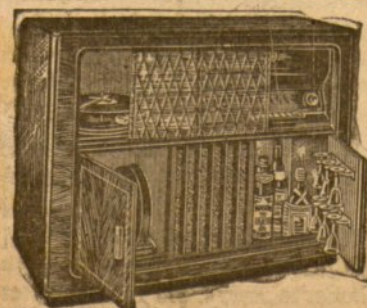
Imperial radijo aparatų. Drauge patefonas ir baras. Visos bangos. Nepaprastai gražūs.

Atstovas: S. Grabliauskas,
5 Thomas Park,
So. Boston, Mass.

Clevelando atstovas
A. Johansonas — 7616 Decker Ave.
UT 1-3465

Reikalingi atstovai visuose didesniuose miestuose.
Rašyti S. Grabliauskui.

* SPAUDA *

VLIKo STATUTAS TOKS. KOKIO NORI PONA I...

Naujienos, pranešdamos skaitytojams apie paskutinį VLIKo posėdį, kur Lietuvos laisvinimui buvo atlikti "negirdėto svarbumo" darbai, rašo:

"Statuto punktus, kur sakoma, kad VLIKo ir VT pirmininkai perrenkami kasmet sausio mėn. panaikinti".

Tik nepasako kodėl, nes skaitytojai gali pasipiktinti. O panaikinta todėl, kad šiais metais jie tikrai nebūtų buvę, pagal teisėtą VLIKo statutą, perrinkti. Kun. M. Krupavičiui būtų reikėję atsisveikinti su ta visagalia pirmininko vieta, su gražiomis sekretorėmis, o K. Zalkauskui būtų tekę grįžti į JAV ir vėl susirūpinti kokia nors dženitoriaus vieta. Dabar gi, vardan tos Lietuvos vėl bus galima nieko nedirbti, intriguoti, algą gauti ir patogų vargelį vargti...

Iš Vokietijos mums juokauja, kad K. Zalkauskas dabar rimtai pradėjęs dirbti, bet pirmiausia... pradėjęs nuo lietuvių kalbos pamokų. Reikia gi lietuvių išlaikymo Tarnybos vadovui ir lietuvių kalbos geriau pramokti. Paskiau mokysisi prakalbų sakyti, nes dabar niekas nesupranta ką jis noris pasakyti.

GRIGAITIS NORI, KAD TAUTININKAI TIK JI MAITINTŲ...

P. Grigaitis Naujienose sielojasi, kad tautininkai gali sudaryti fondą iš 6 ar 12 tūkstančių dolerių.

Jam labai rūpi, kad jis galėtų tą fondą valdyti, ir žinoma, nieko neduoti T. Šiškiniui. Dar geriau būtų, kad tas fondas, kaip ir ALT centras įsikurtų Naujienų patalpose, mokėtų nuomą, ir P. Grigaičiui, mėgstančiam be jokio reikalo važinėti, mokėtų kelionpinigius ir dienpinigius. Tada P. Grigaitis tą fondą, kaip ir ALT, remtų, apie jį panegirikas rašytų ir net L. Šimuiui patartų taip daryti.

IŠ VLIKo DARBŲ

Tokia antraštė Draugas praneša apie garsųjį VLIKo posėdį, kur neteisėtai buvo neva pakeistas VLIKo statusas. Ir tą pakeitimą įvelkė į tokią gražią poeziją:

"Išrinkus pirmininkus, pareikšti jiems ir VT nariams nepasitikėjimą iš dešimt reikėjo septynių balsų. O sudaryti tokį skaičių ne visada buvo galima. Todėl išrinktusios nebuvo galima pakeisti kitais, kas galėdavo priversti prie ilgesnės ar trumpesnės VLIKo krizės, kuri galėtų rimtai sutrukdinti Lietuvos išlaisvinimo darbus".

Tik tu man ir sugalvok tokį rimtą paaiškinimą, kai už to paaiškinimo slypi paprastas reikalas. M. Krupavičius ir K. Zalkauskas nori žutbūt išsilaikyti pirmininkų kėdėse. Be katalikų, ir suinteresuoto K. Zalkausko, įvairiais pažadais ir spaudimu surastas vienas satelitas — tai Erdmonas Simonaitis. Ir to satelito pagalba, neteisėtai keičiamas VLIKo statusas, vardan, kaip Draugas sako, kad Lietuvos išlaisvinimo darbas nesutrukdytų...

Draugas, po tokių pagraudinimų, kiek susisarmatijęs pats ima prašyti daugiau rimties. Bet ir šiuo atveju nepataiko. Tos rimties Draugas tegul paprašo iš savo partiečio kun. M. Krupavičiaus ir K. Zalkausko. Jei jie rimčiau į savo darbą pažūrėtų ir viso svieto tokiomis nutarimais nejuokintų, tikrai tai rimtis ateitų.

NEW YORK DELICATESSEN

ARNIE FROMIN — SAM CERVELLA

nesurišta su bet kokia kita krautuve

3829 LEE ROAD AT WALDEN

Atidara visą dieną šeštadienį ir sekmadienį

Specialistai
**BALIŲ VALGIAMS
ŠVENČIŲ DOVANOS
DĖŽUTĖMIS IR KREPŠIAIS**
PAŠAUKITE MUS SK 2-1695
NEMOKAMAM PRISTATYMU

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika	Mėnuo vad. medaus
J. Kukanauza 2.00	N. Mazalaitė 2.50
Anglų kalbos gramatika	Mėšikiukas Rudnosiukas
V. Kamantauskas 1.00	Vytė Nemunėlis 2.00
Anglų kalbos skaitymas	Namai ant smėlio
V. Minkūnas 2.00	J. Gliuda 2.00
Anoj pusėj ežero	Nemunas
P. Andriūšis 1.50	St. Kolupaila 2.50
Aukso kirvis	Ora pro nobis
Juozas Švaistas 2.50	J. Gliuda 4.00
Aukštųjų Simonių Likimas	Orfėjaus medis
Ieva Simonaitytė 3.50	A. Nyka-Niliūnas 3.00
Amžini šešėliai	Po Tėvynės dangum
A. Vilainis 2.00	Žodžiai, vytės Nemunėlio.
Audra Žemaičiuose	Paveikslai V. Augustino 2.00
VI. Andriukaitis 2.20	Pragaro pošvaistės
Bikite sveiki	V. Alantas 3.50
Dr. S. Biežis 2.00	Pirmas rūpestis
Baltasis Vilkas	Jurgis Jankus 2.00
K. Binkis 1.00	Pieči vėliavę
Balutis	Vytė Nemunėlis 1.60
J. J. Bačiūno leidinys 1.50	Paklydę paukščiai I
Buriavimas ir jūrininkystė	Jurgis Jankus 2.20
B. Stundžia 2.00	Paklydę paukščiai II
Didžioji kryžkelė	Jurgis Jankus 2.60
B. Brazdžionis 2.00	Pietų kryžiaus padangėje
Duktė	Sudarė Gaučys 4.50
Alė Rūta 2.40	Paskutinis Prūsų sukilėlis
Didžiosios atgailos	M. Springborn 2.00
R. Spalis 3.50	Petras Širvokas
Doleris iš Pittsburgho	Juozas Švaistas 2.70
Stepas Zobarskas 0.80	Po raganos kirviu
Eldorado	Juozas Jankus 1.50
J. Svaistas 1.50	Pabučiavimas
Gyvačių lizdas	J. Grušas 1.50
Francois Mauriac 2.60	Rytų pasakos
Jatvės Berniuko Nuotykių	V. Krėvė 3.00
R. Spalis 5.00	Raudoni batukai
Gimdytoja	Jurgis Savickis 1.50
Francois Mauriac 1.75	Ramybė man
Gabija, literatūros metraštis	J. Kėkštas 0.50
Gintariniai vartai	Sudie, pone Cipse
N. Mazalaitė 2.00	James Hilton 0.75
Gyvulių ūkis	Strėlė danguje
George Orwell 1.00	Henrikas Radauskas 2.00
Giesmė apie Gediminą	Šilkai ir vilkai
B. Sruoga ir V. Petravičius 2.00	Runcė Dandieris 1.00
Kaimynai	Senųjų lietuviškų
J. Paukštelis 2.50	knų istorija
Kaip jie mus sušaudė	V. Biržiška, kiet. virš. 3.00
J. Petraitis 1.80	papr. virš. 2.00
Kuprelis	Saulutė debesėlius
Ignas Šeinius 2.00	L. Žitkevičius 1.50
Konradas Valenrodas	Šventieji akmenys
Adomas Mickevičius 1.50	Faustas Kirša 2.00
Keliai ir kryžkelės	Šventoji Lietuva
Putinas 2.50	Jurgis Savickis 3.00
Kaimiečiai	Teresė Neumanaitė
V. S. Rymont I-II-III-IV	J. Burkus 3.00
I ir II dalis po 3.00	Tolimieji kvadratai
III ir IV dalis po 3.50	J. Grišmanauskas 2.00
Kudirkos raštai	Tautosakos Lobynas
..... 5.00	J. Balys 3.00
Krėvė Mickevičius	Tomas Nipernadis
..... 2.00	August Gailit 2.50
Kregždutė I	Tarp pelių ir vyrų
A. Rimkūnas 1.50	John Steinback 1.25
Kregždutė II	Užgesęs sniegas
A. Rimkūnas 2.75	Aloyzas Baronas 2.50
Kiškučio vardinės	Ugnies pardavėjas
Stasys Džugas 1.50	Balys Rukša 1.00
Lietuvos Istorija	Uždraustas stebuklas
Sruogienė 3.00	Užuovėja
Lietuvių Kalbos Istorija	M. Katiliskis 3.50
Dr. P. Jonikas 3.00	Stasius Būdavas 2.60
Lietuvos pinigai	Vanagaitis
Juozas K. Karys 5.00	monografija 2.00
Lyrika	Valerijono lašai
K. Binkis 2.00	Dr. S. Aliūnas 1.00
Loreta	Vilnius tarp audrų
Stasius Būdavas 1.80	J. Ciešas (įrasta) 5.50
Lietuva	Vėlykų pasakos
A. Benderius 2.75	N. Butkienė 1.00
Laiškai žmonėms	Vyturėliai Laukuose
G. Papini 2.00	Vikt. Šimaitis 0.75
Lietuvių kalbos vadovas	Trylika nelaimių
Red. prof. Skardžius 4.50	R. Spalis 1.25
Moters širdis	Vaių knygėlė
Guy de Maupassant 2.60	M. Valančius 1.80
Lietuvių Literatūra	Varpai skamba
Pranas Naujokaitis 2.00	Stasius Būdavas 2.50
Lietuvių kalbos gramatika	Taupioji Virėja
Dr. A. Šešplaukis 1.25	 2.00
Medžio raiziniai	Žemaičių krikštas
Ign. Končius 5.00	P. Abelkis 2.50
Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigus siųskite: DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio	

Balutis ir šioji diena

(J. J. Bachuno kalba, pasakyta Chicagoje, B. K. Balučio minėjime)

Reikšmingi žmonės nėra tokie, apie kuriuos būtų galima viską pasakyti laikraščio straipsnyje arba keliolikos minučių prakalbėje tautiečių susirinkime. Ir prarasyta stora knyga apie juos dažniausiai ne viską, o tik dalelę tepajėgia pasakyti.

Tardamas šį žodį jūsų gražiam būryje, puikiai nusimaniau savo uždavinio sunkumą. Geriau sakant, — jo negalima. Niekas iš mūsų negalėsime kelias žodžiais pasakyti apie asmenybę ir darbus žmogaus, kuris daugiau nei penkis dešimtmečius yra nuolat triušęs tautiniuose dirvonuose. Ir daugelyje sričių — pirmiausia, kultūrinėje srityje — čia Amerikoje, prieš pirmąjį Pasaulinį Karą, Vėliau visuomenės ir politikos dirvoje, Nepriklausomai Lietuvoje visokiuose vadovaujamuose postuose per daugiau nei tris dešimtmečius...

Toks gi buvo Bronius K. Balutis ir šiandien tebėra, sulaukęs jau 75 metų amžiaus, kokio trokštams pasiekti kiekvienas iš mūsų.

Jo sveikata šiandien nebėra, kaip žinote, stipri. Rūpesčiai ir skausmai dėl Tėvynės reikalų pagrauzė jo širdį gal anksčiau, negu tai būtų atsitikę kitokiomis aplinkybėmis. Bet jo dvasios niekas nepagrauzė. Tas mūsų tautinių veikėjų senosios gvardijos generolas tebėra toks pat kietas, pasitikintis ir atkaklus kovotojas, koks buvo ir jaunuolis prieš ketvirtą dešimtmetį čia Amerikoje, kada jis judino Tėvynės Mylėtojų Draugiją, redagavo Chicagoje "Lietuvą" ir dirbo dešimtis kitokių darbų.

Ką aš galėčiau iš to turtingo Balučio gyvenimo išskirti? Gal tik jo dvasią, kuria jis gyveno ir teikė mums kitiems įkvėpimo. Dvasia, kuri nemiršta ir nesensta, kaip mūsų kūnas, — bet su amžiumi vis stiprėja, įgyja daugiau grožio, kvapo ir skonio, kaip vynas.

Aš neslėpsiu, kiek Balutis man ir tūkstančiams kitų yra gero padaręs dar pačioje jaunystėje. Tam draugui, pasakyčiau, tikram mūsų daugelio vyresniam broliui mes esame visad be galo dėkingi, nes jis nepaprastai praturtino mūsų gyvenimą.

Daug triušęs savo jaunose dienose, ir vėliau visą laiką iki dabar, jūs gal patikėsite, kad aš suprantu, ką reiškia gyvenime dalykai, kuriuos daugumas žmonių akiai garbina — tai turto įgijimas, pinigai, nuosavybės, asmeniškio saugumo jausmas... Bet jūs gal patikėsite, kad patyrimas rodo, jog tuo pačiu metu yra dalykų, kurių vertė nepalyginama ir daug svarbesnė. Tai žmogaus dvasia, tos dvasios turinys, tai idėjos ir idealai, kuriais mes maitinamės ne mažiau, kaip kasdienine duona.

Pasadenoj, Californijoje, per šventę karūnuojama 19 metų rožių karalienė Marilyn Smuin. G jos kitos rožių šventės gražuolės.

Tos dvasios jaunystėje mums parūpino Balutis. Ir tuo daugelio mūsų gyvenimą padarė turtingesniu ir prasmingesniu. Be abejo, mes čia jaugome ir Amerikos gyvenimą, esant šios šalies piliečiai ir jos visuomenės neatskiriama dalis. Bet mes jaučiamės turtingesni, nes su kitais gyvendami nepraradome ir savo dvasios, avo būdo ir širdies. Mes fiziškai nematydami ir daugelis reikalų nematė Lietuvos, išmokome jausti lietuviškai ir gyventi lietuvių tautos rūpesčiais. Tą mes jau gavome gadyne, kada Balutis čia Amerikoje — Chicagoje gyveno ir dirbo.

Pradžioje per daug dešimtmečių, per daug buvusių darbų ir klaidų, laimėjimų ir pralaimėjimų, kad apie juos galėčiau čia keliais žodžiais pasisakyti. Man daugiau rūpūs, tikios, mums visiems turėtų daugiau rūpėti šioji diena dabarties reikalai. Kaip ten būtų, mes juk visada gyvenam š i a n d i e n a. O kas buvė, tai jau atsiminimai. Mums svarbu š i a n d i e n a dėl to, jog rūpinamės ir privalėme rūpintis, kas bus rytoj. Ką vakar sėjome, tą šiandien laimejame. Ką šiandien sėjame, rytoj ar porytį pajausime. Prasta lietuviška išmintis, kur de ja, daugelis pamiršta...

Aš jau minėjau, kad ka Balutis kelios dešimtys kitų tautos darbo veteranų, šiandien jau sėliu ar nuėjusių į kapus, čia Amerikoje užvėkaro pūreno sėjo, tą mes vakar turėjome. Jis buvo išugdytas stiprus juvikiškas judėjimas Amerikoje, kuris daug gelbėjo Lietuvai atsistatytai politiškai, pinigini ir morališkai. Kas tuo metu buvo pasėta, vėliau gerą derlį pajėmė...

O mes šiandien sėjame, tą pajame rytoj. Va, tuo akiminiu vėl grįžkime prie Balučio. Per paskutinį pusantro dešimtmečio ji matėme Londoną, kaip Lietuvos valstybės pasiuntinį prie Didžiosios Britanijos vyriausybės. Matome ligi šidienos. Girdime taip pat, kamūs laikraščiuose ar kokiose politiniuose komitetuose viją ir kitaip atsilepiama mūsų diplomatų darbus, jų te, jų pareigas... Vieni jų giria ir remia, kiti giria, nepalaiko, tretį ir nepalaiko. Tai suprantama, nes — genys margas, bet svietas d magesnis, kaip sakydavo žės Lietuvoje.

yresnioji ir rimtesnioji arikos lietuvių visuomenė gal irgi turi įvairių pažiūrų, vis dėl to mūsų tarpe daug vyrauja įsitikinimas, kad

mes turime nuosirdžiai paremti dabar Lietuvos diplomatų darbą užsienyje Lietuvos bylai ginti ir Lietuvos valstybei atstovauti. Jei mes vieną diplomatą peiksime, kitus girsime, jei vieno darbus žėimsime, vieno teises paneigsime, tai kenksime visiems, kenksime tuo ir Lietuvai. Mums neturi būti čia svarbu, ar vienas bei kitas diplomatas yra "mūsų partijos", ar ne "mūsų". Čia yra Lietuvos reikalas, tos lietuvių tautos, kuri susidėjo ir susideda iš visokių "partijų" ir visokių nusiteikimų žmonių bei jų grupių. Jie visi mums brangūs, jeigu tik dirba Lietuvai.

Mes gražiausiai būsime pagerbę Balutį ir jo darbus, jeigu šiandien jam ir visiems kitiems jo kolegoms diplomatams pasakykime ir darbais tai parodysim, jog mes džiaugiamės jų pastangomis ginti Lietuvos bylą, linkime jiems ištermės, moraliskai juos palaikome, kaip tą veiksnį, kurio joks okupantas valstybėje nepajėgė okupuoti.

Palaikydami juos giliai ir nuosaikiai, mes tuo truputį sustiprinsime ir jų padėti kraštuose, kur jie tebėra pasilikę Lietuvos valstybei atstovauti. Gi jeigu niurzgėsime, šmeišime, nepriarsime, savaip elgsimės, — neabejojau, kad svetimieji tai pastebės ir patys pradės su jais mažiau skaitytis.

Šiuo atžvilgiu Amerikos lietuvių spauda yra pridariusi daug nuodėmių, ir aš linkėčiau, kad jų daugiau nebedarytų. Tas nepatarnaus Lietuvai rytoj, o patenkia jau ir šiandien.

Kaip gi dabar man rūpi ateitis, toji rytojaus diena, iš kurios mes vyresnieji vis dėlto dar šio tikimės, jums, jaunesnieji ir patys jaunieji, toji rytojaus diena juk yra visas būsimas jūsų gyvenimas? Tai svarbiausias klausimas...

Pasisakysiu, kas man guli arčiausia prie širdies. Tai jau minėjau viename straipsnyje, kuris buvo laikraščiuose, kai pradėjome ruošti minėti Balučio 75 metų sukaktuves.

Rytojus — tai dabartinis jaunimas. Tai tie, kurie bus, kai mūsų daugelio jau nebus. O kiek bus mūsų žmonės, toks bus ir mūsų likimas. Jei žmonės pasiduos, vėjas nūs, sutirps smulkiais lašeliais svetimos mariose, — toks bus ir lietuvių tautos likimas. Ji liks svetimųjų vergas, vėjas išnešios jos gerą vardą ir darbus, ji sutirps ir paskę užmirštyje svetimuose rytojuose.

Be jei žmonės nepasiduos, jeigu atstatys savo kaktas prieš nepalankų vėją, jeigu užaugs ažuolais ir granito uolomis, niekas nei per dešimtmečius, nei per šimtmečius nesunaikins mūsų tautos ir jos ateities.

Lietuvių tautos istorija turi daug gražių pavyzdžių, daug didžiū žmonių, vyrų ir moterų, kurie mums yra tos ištermės, pasiaukojimo ir idealizmo pavyzdžiu. Jeigu aš čia kalbu apie savo draugą ir vyresnį brolių Balutį, jeigu jį įpinu į tą šviesių mūsų tautinių asmenybių vainiką, tai dėl to, kad labai giliai tikiu, jog jo gyvenimas ir darbai mums šiandien, ypač Amerikoje, gali būti pavyzdžiu.

Prieš 50 metų čia buvo kitaip. Nepalyginamai sunkesnis buvo mūsų ateivių gyvenimas. Nepalyginamai mažiau mokslinių, profesinių ir kitokių pajėgų turėjome. Nepalyginamai mažiau reikšmės ir amerikiečių visuomenėje, kaip tautinė grupė. Tokiomis aplinkybėmis Balutis ir jo draugai nepasimetė, dirbo, mokėsi ir kūrė.

Ir kiek galima iš mažo padaryti, jeigu yra ištermė, užsispyrimas, gera valia, pasiaukojimas? Aš tai žinau iš savo jau ilgo gyvenimo praktikos. Man nesakykite, kad — "sunkios sąlygos", "laiko nėra", "fabrikas išvargina", "nenorime nemalonių" arba "ką aš vienas čia padarysiu"... Tai žinomi atsitikimai, tinginių pančio pasiaiškinimai.

Visokiai kūrybai — kultūrinei, tautinei ar ekonominei — sąlygos visuomet buvo ir liks "nepalankios", sunkios ir visoks darbas žmogų šiaip ar taip fiziškai vargina. Visada visuomenės veikloje atsiranda nemalonių nes žmonės skirtingų nuomonių, neišvengia pasibarti ir ne visi vienodai turi tolerancijos gerbti kito nuomonę. Taip buvo nuo amžių... Ir teisybė, kad vienas žmogus, atskirai veikdamas, didelių kalnų nenuvers, bet jei niekas piršto nepažadins, tai ir mažas grumstelis nepajudės. O laiko visiems yra vienodai, visiems tos pačios 24 valandos.

Kodėl gi žmonės nevienodi? Tai priklauso tik nuo sąžinės ir sąmonės. Sąžinė skatina naujiems darbams, pažangai, dirbti sau ir artimiesiems, dirbti tautai. Sąmonė gi uždeda priedermes išstėti tai, ką sąžinė snabžda. Jei klausome to balso, surandame ir laiko ir jėgų. Tada pradame gyventi idealu, jis užvaldo visą mūsų dvasią. Tada tik pasijuntame pilnai turtingi. Tik tada daromės tikrai laimingi, nors gyventume bėdose, skurde, nepasisekimuose. Juk tik didelio idealo įkvėpti, žmonės aukoja viską, net savo vienintelę ir nepakartojamą gyvybę...

Jei Amerikos lietuvių dabartinė jaunomenė, — tie, kurie čia gimė ir augo, ir tie, kurie dabar atvyko iš Tėvynės, kurie dar kūdikiai ir dar gims — jei ta jaunomenė šiandien mūsų tautai išaugins dešimtį ir dvidešimtį tokių Balučių, kaip anas šiandien jau džiūskas senelis Londone, — aš manyčiau, kad mūsų tautos sveikas kraujas ir prabogių dvasia atliks savo misiją Amerikoje. Nes paskui aną Balutį ejo šimtai kitų ir vienas kitas jam prilygo. Paskui naujusius dvidešimtį Balučių eis tūkstančiai kitų, — ir dešimtys jam gal prilygs. Aš manau ir daugiau, nes visada tikėjau ir tebetikiu progresu, jei jis varomas dorų, darbsčių ir gabių žmonių. Aš manau, kad mūsų tautos vaikai duos mums naujų ir dar didesnių tautos vadų, didvyrių ir kūrėjų, kurie atitiks milžiniškiems Lietuvos išlaisvinimo reikalams.

Tik toks kelias tinkamai pagerbs mūsų sukaktuvininką Londone. Tik tokia vakar dienos sėkla, šios dienos derlius — duos geresnį rytojų mūsų tautai ir Lietuvai.

Ar jau

įstojai į

VILTIES

draugiją?

Prancūzijos rekordai

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

mandijoje, kur dar šiandien žemės ūkio darbininkai didelę savo uždarbį dalį gauna natūra, būtent, alkoholio pavydalu ir tatau litrais. Daugelyje šeimų net vaikai prie valgio gauna stiklą vyno, o neretai žinduoliams duodama vyne ar alkoholyje ("Calvados") pamirkytas žindukas, kad vaikai "pagaliau nurintų".

Reikia žinoti, kad prancūzų valgis nėra vien tikrai priemonė pasisotinti. Jeigu Prancūzijoje namai iš paviršiaus dažnai atrodo apsepe, jeigu būtų įrengimas esti prastas, tai kiekvienas prancūzų šeimos gyvenimo nepažįstas svetimšalis nustebtų, pamatęs, kaip palyginti gerai prancūzai valgo. Ne veltui prancūzų virtuvė yra taip išgarsėjusi! Prancūzas valgo "nenuryja", kaip tai daroma daugelyje kraštų, bet jis valgo pasigardžiuodamas. Prie tokios kasdieninės puotos betgi priklauso litras raudono vyno.

Kai Paryžiuje anksti rytą nueini į priemiestį ir stebi, kaip iš požeminių traukinių po ilgo stovėjimo tvankiame vagone išlipa tūkstančiai darbininkų, galima drąsiai eiti lažybų, kad tikrai retas jų neužsuks į restoraną (Bistro) išgerti puoduko kavos, bet ne paprastos, o "café arrosé", t. y. su degtine. O kiti gurkšnoja iš raudono vyno stiklo. Galimas dalykas, kad daugelis jų dar nėra burnoje turėję nė kruopos, bet papratimas reikalauja, kad prieš darbą būtina "sušilti", "kiek pataisyti nuotauką". O koks prancūzas prieš valgį ar popiet neišgers stiklo aperitivo?

Vienas mūsų pažįstamas emigrantas armėnas mums taip išsitarė: "Svetimšalis Prancūzijoje dažniausia, jeigu rimtai dirba, gali neblogai verstis. Pats prancūzas geria aperitivą"... Be abejo, tai, tačiau anekdotiškas apibūdinimas, bet tiesos krislelis šiame pasakyme glūdi.

Be užtat Prancūzijoje priiskaitoma apie 540.000 kavinių

ir "bistro", taigi maždaug 34 suaugusiems vyrams tenka viena smuklė. Be to, vyno galima buteliais ir išsineštinai pirkti dar 350.000 krautuvių. Bet viso to dar neužtenka. Pagal senus ir nękad neatsauktus įstatymus, kiekvienas vynuogių ir vaismedžių augintojas turi teisę savo reikalams varyti alkoholi. Skaičiuojama, kad tokiu naminiu būdu pasigaminama apie 400.000 hektolitrus per metus. Iš su viršum 40 milijonų gyventojų 2.200.000 žmonių tiesiogiai pragyvena iš alkoholio, ar tai ji gamindami, ar tai ji pardavinėdami. O jeigu pridėti naminės degtinės gamintojus, tai susidaro vaizdas, kad maždaug kas penktas žmogus yra vienaip ar kitaip susietas su alkoholio gamyba. Tai pasibaisėtinas skaičius.

Apskaičiuota, kad Prancūzijoje nuo nenuosaikaus alkoholio vartojimo per metus miršta daugiau žmonių, nekaip nuo džiuvos. Vyriausybė skelbia, kad kovai su alkoholio padariniais (nusikaltimais alkoholio itakoje, alkoholių internavimas ir t.t.) per metus tenka įtraukti valstybės samaton 15 milijardų frankų. Tai yra daugiau, nekaip skiriama švietimo reikalams!

Prieš visus šiuos nenormalumus ministeris pirmininkas Mendes-France imasi griežtų žygių. Jis pats į parlamentą yra išrinktas iš Normandijos, taigi provincijos, kuri alkoholio suvartojime Prancūzijoje stovi pirmiaujančioje vietoje. Jis žino, kad būtų bergždžias dalykas iš viso uždrausti alkoholio vartojimą. Jis siekia tikrai suvaržyti alkoholio prekybą, uždraudiant pardavinėjimą tarp 5 valandos ir 10 valandos ryto. Jis nori 20% pakelti mokesčius alkoholio reklamos kontrolę, jis žada suvaržyti naminės degtinės gamybą, jis pasiryžęs įvesti alkoholio reklamos kontrolę, jis grasina pinigėmis baudmėmis, o tam tikrais atvejais ir kalėjimu tiems, kurie bus užtikti viešose vietose girtame stovėję.

Galima įsivaizduoti, kad Men-

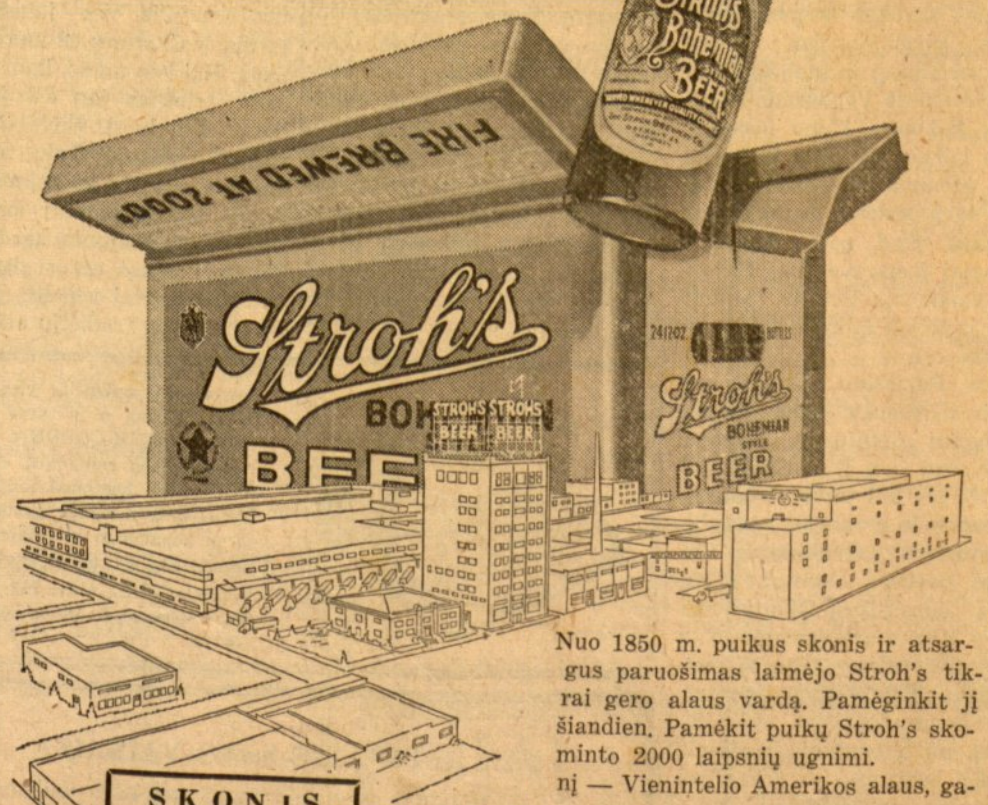
des-France pritaria tikrai abstinentali ir moterų organizacijos. Šiaip gi vyrai, įpratę žiūrėti į stikliuką, smerkia vyriausybę. "Tegu Mendes-France geria pieną ir mineralinį vandenį. Pienas yra naudingas kūdikiams, o vandeniu galima prausti", — filosofuoja prie bistro staliuko vienas klientas. "Sakoma, kad alkoholis yra kenksmingas ir kad jis pamažu užmuša žmogų. Ką gi, skubėti mirti nėra ko, o galas ateis visiems", — priduria kitas.

Bet vyriausybei, paskelbusiai kovą alkoholio ekscesams, tokia "filosofija" prie karčiamos stikliukų nėra pavojinga. Kas jai sukelia rūpesčio, tai galingų organizacijų, kuriose susibūrę alkoholio gamintojai ir jo parduotojai, pasipriešinimas. Šių organizacijų dalyviai iš alkoholio uždirba milžiniškus pinigus, todėl jų įtaka yra labai didelė. Ji siekia ir patį parlamentą. Tai "Fédération Nationale de l'Industrie Hotellière", kurion įeina viešbučių, restoranų ir kavinių savininkai. Prie jų prisideda alkoholinių gėrimų fabrikų savininkai. O kur dar vynuogių augintojai! Pagaliau, tenka atsiminti, kad alkoholio fabrikų priklauso ir tokia Prancūzijoje nepaprastai išpopuliarėjusi sporto šaka, kaip dviračių lenktynės. "Tour de France" dviratininkų lenktynės prancūzams yra savo rūšies nacionalinė šventė. Bet jos išlaidas padengia alkoholio gamintojai, nes per lenktynes varo didžiulę savo gaminių reklamą.

Prieš šitą imponuojančią jėgą ligišolinės vyriausybės nedrįso imtis griežtesnių priemonių. Tikrai dinamizmo kupinas Mendes-France paskelbė kovą. Ar prancūzų ministeris pirmininkas, kiekviena proga demonstruojąs savo pamėgimą gerti pieną ar mineralinį vandenį, įstengs nugalėti devingalvį alkoholio slobiną? Viena aišku jeigu kada Mendes-France sukleps ir bus nuverstas kaip Prancūzijos vyriausybės galva, tai galime būti tikri, kad tai įvyko ne be jo aršiausių priešų — alkoholio gamintojų ir pardavėjų — pagalbos.

104 metai gaminimo patyrimo
kiekvienoj dėžėj.

STROH'S

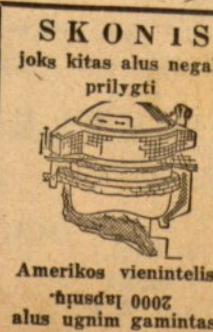

Nuo 1850 m. puikus skonis ir atsargus paruošimas laimėjo Stroh's tikrai gero alaus vardą. Pamėginkit jį šiandien, Pamėkit puikų Stroh's skominto 2000 laipsnių ugnimi.
nį — Vienintelio Amerikos alaus, ga-

Jums patiks

Stroh's

jis yra šviesesnis!
Dabar už vietines kainas

Popiežius ruošia įpėdinį

(Mūsų korespondento Europoje)

Kai gruodžio 2 d. vėlyvą vakarą pasklido žinia, esą Popiežius Pijus XII vėl sunkiai susirgo, net paties Vatikano slaugos nurodo būta įsitikinimo, kad šventasis Tėvas kito ryto jau nebesusilauks. Tą vakarą į Popiežiaus gyvenamą rūmą buvo pakviesti visi artimiausieji jo giminės, būtent, sūnėnai Carlo, Giulio ir Marcantonio Pacelli, o iš Bavarijos kilusi sesuo Pasqualina Lehnert, kuri su kitomis dviem vokiškėmis vienuolėmis jau metų metais rūpinasi Popiežiumi ir jį lojoje slaugo. Tą pačią naktį buvo suauktas gydytojų konsiliumas, kuriame dalyvavo ne tik tie gydytojai, kurie nuolat rūpinasi Popiežiaus sveikata, — italas Galeazzi-Listi ir šveicaras Niehans, bet ir dar du gydytojai: garsusis italų chirurgas Raffaele Paolucci, vienos žinomos Romos klinikos vyriausiasis chirurgas, ir Antonio Gasbarrini, žinomas vidurių ligų specialistas. Nors apie Popiežiaus ligos pobūdį viešai nieko neskelbiama, bet jau dabar aišku, kad anieks gydytojams vėl pavyko pašalinti sunkią krizę, kuri buvo ištikusi Popiežių.

Jau sekmdienį po anos krizės maldininkai šv. Petro bazilikoje gėlėjo klausytis Popiežiaus žodžių, tartų iš ligos patalo ir perduotu garsiakalbio pagalba. O nepaėjus nė savaitės, Popiežius vėl prabilo per garsiakalbį ir maldininkus, susirinkusius Santa Maria Maggiorre bazilikoje. Savo kreipimusi į bažnyčios lankytojus šv. Tėvas pabaigė Marijos metus, kuriuos jis pats buvo paskelbęs. Yra žinoma, kad gydytojai reiškia baimę, jog mažiausias ligos atkirtimas gali turėti skaudžiausių pasekmių. Bet 78 metų amžiaus ligonis įrodė, kad savo nepaprastos valios dėka jis tikrai nugalėjo pavojingą ligos etapą.

Savaime suprantama, kad ne tikta Vatikano, bet ir politiniuose Romos slaugos nurodo gyvai diskutuojamas klausimas, kas būtų, jeigu Popiežiaus Pijaus XII viešpatavimas pasibaigtų. Kitų metų kovo antrą dieną sueis 15 metų, kaip Pijus XII įkopė į šventąjį Sostą. Daug kam rūpi, kas būtų pašauktas į Sostą, nes gyvenamasis laikotarpis laikomas ypatingai reikšmingu. Ar įpėdinis laikytųsi tradicinės bažnytinės linijos, ar jis būtų labiau palinkęs į modernines sąvokas ir problemas, kurios pirmąjį kartą vietos stato socialinius momentus? Jau dabar esamojo Popiežiaus laikotarpis laikomas kaip pereinamasis laikas, kuriame Bažnyčia buvo užėmusi išlygintojo vaidmenį tarp senovės ir naujųjų. Kalbama, kad pats Popiežius tiesiogiai inspiravo tokį Bažnyčios vaidmenį. Bet ar įpėdinis galės ir toliau laikytis tokios linijos?

Pats Popiežius atkreipė pasaulio dėmesį į vieną augstą Bažnyčios dignitatorių, trumpai prieš savo ligą jį išskeldamas iš kitų tarpo. Tai buvo vienas artimiausių jo patarėjų, valstybės sekretoriaus pavaduotojas Giovanni Battista Montini. Popiežiaus Monsignorą Montinį paskyrė Milano arkivyskupu. Naujasis arkivyskupas yra 57 metų amžiaus. Popiežius su juo artimai bendradarbiavo nuo 1923 metų. Kai tuometinis kardinolas Pacelli buvo paskirtas Vatikano valstybės sekretoriumi, kurios pareigos apima ministerio pirmininko ir užsienio reikalų ministerio funkcijas, jis dar arčiau susijė su Monsignorą Montini. Tiesa, 1939 m. Popiežius savo naujuoju valstybės sekretoriumi pasirinko patyrusį kardinolą Maglione. Bet kai šis 1944 m. mirė, nuo to laiko ta vieta liko neužimta, nes Popiežius esąs išsitaręs, kad jis pats

noris būti savo valstybės sekretoriumi. Bet užtat sekretoriaus padėjėjais buvo paskirti du monsignorai: Montini ir Tardini. Pakartotinai buvo kalbama, kad Monsgr. Montini būsiąs pakeistas valstybės sekretoriumi ir paaugštintas kardinolu, bet taitai vis tik nebuvo padaryta. Kalbama, kad Popiežius vienodai vertinęs abu savo artimiausius padėjėjus ir nepasirūžęs vieno pakelti antrojo sąskaiton.

Tuo labiau tam tikrą sensaciją sukėlė, kai Popiežius paskyrė Monsignorą Montinį Milano arkivyskupu. Vienį taitai aiškino kaip Popiežiaus norą atsisukti nuo savo padėjėjo, kuris turi vardą prelatu, linkusio labiau į kairę. Jis yra laikomas net galva tokio socialinius momentus ypatingai pabrėžiančio judėjimo Katalikų Bažnyčios ribose. Tas judėjimas apima žinomas katalikybės veikėjas, kaip antai Florencijos burmistą La Pirą ir Bolognos arkivyskupą Lercaro. Šią kryptį atstovauja visa eilė žemesnių Bažnyčios tarnų, jaunimo organizacijos ir Katalikų Akcijos narių dalis. Popiežius paskyręs Monsgr. Montinį į Milaną, laikydamas jį tinkamu kandidatu tai vietai. Milano dioclezija apima sritį, kur labiausia yra išsiplatinusi, pramonė ir kur gyventojų daugumą sudaro darbininkai. Čia taip pat smarkiausiai veikia komunistų propaganda. Prel. Montini, kaip gilių socialinių reformų šalininkas, turįs plačią veiksmo dirvą Milane.

Pagal šį aiškinimą Popiežiaus nusistatymas paskirti į Milaną prel. Montinį reiškias jo pažeminimą, nes jeigu ta vieta svarbi grynai bažnytinio atžvilgiu, tai politiniu požiūriu jai toli gražu nesulyginti su valstybės pasekretoriaus pareigomis. Bet reikiama ir kitokių nuomonių. Kai kas sako, kad Monsgr. Montini iškelimas į Milaną reiškias Popiežiaus norą matyti jį savo įpėdinį. Jam duota proga praktiškai vadovauti svarbiai arkivyskupijai ir iš arti pažinti aktualiasias bažnytinio gyvenimo problemas. Bet tokio aiškinimo šalininkai nesuranda tinkamo argumento prieš tą faktą, kad ark. Montini nėra paskirtas kardinolu. Jau daugiau kaip 400 metų Popiežiai renkami iš kardinolų tarpo. Todėl vargu ar su šia tradicija būtų prasilenkta, jeigu tektų rinkti naują Bažnyčios galvą. Tiesa, arkiv. Montini gali lengvai būti paskirtas kardinolu. Iš 70 kardinolų vietų šiuo metu šešios yra laisvos. Jeigu taitai artimiausiu laiku įvyktų, tuomet ark. Montini galimybės užimti Apaštališkąjį Sostą nepaprastai padidėtų. Jis visuotiniu sprendimu laikomas kaip rimčiausias kandidatas. Jis turi ne tikta didelį valstybinį patyrimą, bet ir šiaip jo privalumai

KVIEČIA Į TALKĄ

Goettingeno Studijų Ratelis, susitaręs su PLB Vokietijos Krašto Valdyba, nori savo "Žmoniškumo dokumentų" serijoje išleisti knygą, kurioje būtų apasakota kaip lietuviai po šio karo globojo ir šelpė nuo bado šmėklos besigelbstinčius vokiečių atbėgėlius iš Rytprūsių. Suprantama, kad mes tokiu leidiniu esame labai suinteresuoti, nes jis daug prisidėtų prie lietuvių vardo išgarsinimo.

Kad leidinyje pabrėžus žmoniškumo aspektą kaip toki, Goettingeno Studijų ratelis, pagaidu gauti iš lietuvių pasakymų, iš kurių matytųsi, kad nežiūrint pragaištingos vokiečių politikos ir kiršinančios propagandos, pasitaikydavo pavienių vokiečių, kurie nuoširdžiai vienam ar kitam lietuviui pagelbėjo ar nelaimėje užjautė.

Krašto Valdyba tą Studijų Ratelio pagėdavimą palaiko ir prašo tautiečius, kuriems tokie atsitikimai yra žinomi ar kuriems patiems teko tai pergyventi, juos aprašyti ir nedelsiant pasiųsti: Litausches Zentralkomitee, (17a) Weinheim/Berg str., Postfach 233. Aprašymuose vengti apibendrinimų, o išskirti paskiri žmonės, kurie yra mūsų tautiečiams tiesioginiai kokia nors pagalba suteikę. Autoriui pageigaujant, pavardės gali būti ir neskelbiamos.

Pokario Vokietijos žymūs veikėjai įvairiomis progomis yra kalbėję apie lietuvius, kaip apie tautą, kuri, svetimųjų priepaudoje žiauriausiai engiama, išlaikė tauriausias žmoniškumo dorybes, ką ji įrodė dalindamosi paskutinių karnių su buvusiu savo priešu ir vėliau nelaimės draugu. Toji knyga bus vienas iš mūsų tautos paminklų, kurie yra ir už varį tvirtėsi. Prisidėkime savo įnašu prie šio sumanymo įvykdymo.

irikiuoja jį į "papapilę" skaičių. Ypač nurodoma į jo modernines socialines pažiūras.

Tačiau būtų neteisinga manyti, kad nebūtų kitų kandidatų. Rimtai galvojama apie Palermo arkivyskupą kardinolą Ruffini. Jis yra 66 metų amžiaus. Kard. Ruffini būtų visai kitokio nusistatymo Apaštališkojo Sosto valdytojas nekais arkivysk. Montini. Palermo arkivyskupas yra ryškiausias konservatyviškojo sparno atstovas Bažnyčioje. Jis apibūdinamas kaip stipri autoritarinio būdo asmenybė. Jis būtų konservatyviškųjų kardinolų reprezentantas.

Pagaliau minima ir Genujos arkivyskupo kardinolo Siri kandidatūra. Jis yra jauniausias kardinolas, teturįs 48 metus amžiaus. Kai kas mano, kad jis nebūtų išrinktas jau dėl jo amžiaus. Bet kard. Siri laikomas vienas geriausių italų teologų. Kai kas svarsto galimumą, kad Popiežiumi galis būti išrinktas ir neitališkos kilmės kardinolas. Bet ši hipotezė neturi daug šalininkų, nes tai reikštų per didelį lūžį visų tradicijų atžvilgiu.

Rašomosios mašinėlės visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios SMITH-CORONA, bet kurios kalbos raidynais, — išsimokėtinai. Naujausi modeliai. Lietuviškas raidynas greta pilno ir nepakeisto amerikoniško. Kainos nuo \$67.50 ir augščiau. V. BARTKUS. Adr.: 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Tel.: LI 1-6716.

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLE

Metams tik 3 doleriai. Rašykite šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

SKAUTAI

VEIKIA EGZILINĖ SKAUTŲ KONFERENCIJA

Pernai gruodžio 16 d. New Yorke buvo Skautų Brolijų iš anapus geležinės uždangos atstovų posėdis. Lietuvos Skautų Brolijų ten atstovavo: vyr. sktn. dr. V. Čepas, psktn. A. Banevičius, vyr. sktn. R. Mieželis ir psktn. K. Kaminskas. Geležinės Uždangos Skautų Brolijų Konferencijai, be mūsų skautų, priklausau — latviai, estai, vengrai, jugoslaviai, ukrainai ir gudai skautai.

Ši pavergtųjų skautų Konferencija leidžia savo organą — "Semper Vigilant". Redaktorius yra K. Andreansky, gyv. 114 President St., Passaic, N. J. Mūsų skautų atstovas redakcijoje yra Ed. Kaminskas, 249 Ripley Pl., Elizabeth, N. J. Pirmasis "Semper Vigilant" numeris pasirodė 1954 m. agle.

Šią vasarą Kanadoje prie Niagaros bus pasaulinė skautų Jamboree. Jos metu norima surengti ir pavergtųjų tautų skautų sąsąrydį. Juo rūpintis yra pavesta psktn. Algiiui Banevičiui, 21 Bowdoin Ave., Dorchester 21, Mass.

PIRMAJAME SKAUTŲ RAJONE

LSB pirmojo JAV rajono vadėiva sktn. A. Matonis savo prieškalėdiniame aplinkkraštyje pranešė rajono vienietams paskutiniuosius 1954 m. patvarkymus.

Patvirtinti to rajono XI. 27-28 dienomis vadovų Waterburyje sueigos priimti nutarimai. Vietininkijos ir atskiri vienetai vykdo tuos nutarimus.

Waterburio skautų vietininkų yra paskirtas sk. vytis vyr. sktn. R. Pakalnis, 22 Edwards St., Waterbury, Conn. Vietininko pavaduotoju patvirtintas sk. vytis vyr. sktn. Br. Maurutis.

Waterburio vietininkijos skautų vyčių būrelis pasirinko POVILO LUKŠIO vardą.

Hartfordo vietininkijoje skautai vyčiai persitvarkė į Hartfordo Skautų Vyčių Draugovę, ku-

rios vadėas yra sk. vytis vyr. sktn. J. Raskevičius. Draugovėi priklausau: 1) "Geležinio Vilko" sk. vyčių būrelis Hartforde, vadėas — sk. vytis vyr. sktn. G. Dragunevičius; ir 2) "Vincio Krėvės" s. v. būrelis New Britaine, vadėas — sk. vytis vyr. sktn. V. Zdancevičius.

Kalėdų šventėms šis rajonas buvo išleides savo sveikinimo atvirukus — reprodukcijas iš sktn. prof. Ig. Končiaus albumo "Medžio Drožiniai Gimtajam Kraštui Atsiminti".

SKAUTŲ ŠEIMOS DZIAUGSMAS VAKARINIAME KRANTE

Psktn. Pranas Pakalniškis, Santa Monica, Calif., iš savo mylimos žmonos Salomėjos 1954 m. gruodžio 18 d. gavo puikų kalėdinę dovaną — balsinę naująją dukrelę Luciją-Reginą-Audrute. Ir šį kartą balansas Skautų Seserijos naudai — tai jau yra antra dukrelė Pakalniškių šeimoje.

KALEDINIS GERASIS DARBELIS

Be siuntų Europon Clevelando liet. skautės ir skautai sušelpė vietoje dvi vargan patekusias lietuvių šeimas sužeistais maito produktais ir lėšomis.

Detroito Gabijos tuntu skautės savo rinklaivoje lietuvių tarpe surinko \$123.35. Po \$50.00 pasiūsta psktn. kun. V. Šarkai ir kun. Bernatoniui Vokietijon. Už likusius pinigų pasiūsti skautų sudėtiniai siuntiniai tiėdviem kunigams. Lėšas ir siuntinius skautės prašė perduoti pagalbos reikalingoms lietuvių šeimoms.

Chicagos Lituanicos skautų tuntas kalėdiniam gerajam darbėliui sudėjo per \$40.00, kuriuos pasiuntė Vokietijos rajono lietuviams skautams.

— SKS —

Patark ir kaimynau.

kad prenumeruotų

D I R V A

J. SAVICKIO "Žemė dega" laukia TALKOS

Tuo bus treji metai, kai knygų leidykla TERRA yra įsipareigojusi Jurgiui Savickiui išleisti jo paskutinįją knygą "Žemė dega".

Ši knyga — tai autoriaus atsiminimai ir užrašai, apimantys 1939-1946 metų laikotarpį. Autorius yra rašytojas ir diplomatas, Europos ir Lietuvos tragedijų matęs visai iš kitokio stebėjimo taško, negu mes visi. Karo pradžioje Jurgis Savickis buvo mūsų itstovas prie Tautų Sąjungos žinevoje. Įvykiams \$6.00 už abu tomus. Prenumeratoriams knyga bus įrišta į gražius kietus viršelius, persiustas iš tos viebs ir pakeistas kitu žmogum. Jurgis Savickis grįžo į Kauną, bet čia niekur jau nepritapo, todėl per Šveicariją išvyko į Pietų Prancūziją, kur Viduržemio jūrės pakraštį savo vilaitę "Ariaga" pergyveno visus II pasaulinio karo gaisrus. Savo išgyvenimus, išpūdžius, susitikimė Jurgis Savickas aprašinėja dideliu nuodirdumė, nuostabi atvirumu, nevengdamas net užkulisinių momentų. Jurgis avickis knygoje, kaip ir gyvime, didelis patriotas, taurus ir nažai mums pažįstamas žmogus, susirūpinęs savo krašto ateitimi be vilties, kyti leisti savo pavardes pakad ją gražią susp. pamatyt savo gyvenime. Neapiriko: jis mirė ir palaidotas tam pačiame

Prenumerata telkiama iki vasario 16 d. JAV ir Kanadoje, iki kovo 15 d. Australijoje, Anglijoje, Venezuėloje, Vokietijoje ir kitur. Užsakymus ir pinigų siųsti adresu: TERRA, 748 West 33rd Street, Chicago 16, Illinois, USA.

Siuo didžiu lietuviškos knygos sunkmečiu skaitytojų parama leidyklos darbe vertinama su dideliu dėmesiu, todėl iš anksto prašome būsimuosius "Žemė dega" prenumeratorių neatsisaisavo krašto ateitimi be vilties, kyti leisti savo pavardes pakad ją gražią susp. pamatyt savo gyvenime. Neapiriko: jis mirė ir palaidotas tam pačiame

TERRA

Valgio paruošimas nemauis tik tada, kai neturi pritaikyto "matchless" gaso pečiaus. delis spintelės, daug vietos darbui... irar televizija.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

Iki 500 išsibaigs Moerų Žiemos

PALTU PARDAVIMAS

Reguliariai 29.95, \$35 ir 39.95/vertės

• Boxy rūšies • Flare rūšies • Zip-lined rūšies

Tokių populiarių medžiagų:

• Kurlis • Zibilinė • Plush
• Fleeces • Boucle • Tweed

Visi su viengubu ar dvigubu pamušalu, kai kurie su Glass-Glo pamušalu. Kiekvienas palas tikras pirkiny su šia žema kainą! Daug pavyzdžių, ne kiekviena rūšis visų dydžių, bet už šią mažą kainą geras pasirinkimas! Raudonas, jūrinės, pilkos, rusvos, gelsvos, mėlynos, rausvos ir daugelio kitų spalvų. Ausilankykite anksti geriausiam pasirinkimui! Dydziai 8 ki 18, 14 1/2 iki 22 1/2, 38 iki 44.

Patogias sąlygas galima susidaryti.

The May Co.'s Basement Women's Coat Department

19.90

MŪSŲ SVENTOVĖS

Senas pašto vieškelis Neringoje

Kelias — vieškelis mūs
Veda tiesiai į namus...
Iš emigrantų dainos.

Kai matau į rytus palinkusias
miško augštas pušis, prisimena
gintarinis Lietuvos pajūris —
Sventoji, Palanga, Giruliai,
Smiltynė, Juodkrantė, Nida —
pasakingoji Neringa su lekiančiu
smėliu, su keliaujančiom kopom,
su nuolaidžiu paplūdimiu, su
senuoju pašto vieškelio.

Nemačiau Nicos, nebuvau Flo-
ridoje ir Kalifornijoje, kur na-
tūralų gamtos grožį praturtina
modernūs įrengimai, prabanga.
Bet lietuviškoji Neringa savo
natūralumu ir paprastumu,
manding, yra žavingesnė ir už
turtiniausius pajūrius.

Jeigu Italai sakė: Pamatyk
Neapolį ir mirk, tai lietuviai ga-
li sakyti: Pamatyk Neringą ir
mirk.

Jeigu Klaipėdos miestas taps
kada tikru didmiesčiu, o tarp jos
ir Karaliaučiaus nebus sienos,
visa Neringa — tas apie 100
km. ilgio siauras Kuršių pusia-
salis, Nemuno galingos srovės,
marių ir jūros "bendradarbiavi-
mo" priešistorinis padaras —
nuo Kranto (Cranz) iki Kopga-
lio ties Klaipėda taps ištisa va-
sarviete, kaip Jūrmala ties Riga
arba prancūzų Riviera.

Kiek kartų plaukia Kuršių
mariomis pagal Neringą arba
keliauvu pačiu Neringos senuo-
ju pašto vieškelio, jaučiausi
kaip pasakų krašte.

Kai pašto vieškelis iškyla virš
pušaičių tankumynų, prieš ke-
leivio akis atsiveria neaprašomi
įspūdingas vaizdas: vienoje pu-
sėje veidrodinis Kuršių marių
vandens paviršius, kitoje pusėje
— beribė Baltijos jūra — am-
žinai ošianti, gyva, putotom
bangų virtinėm krantą puolanti,
nerami, lyg ant ko įpykusi, kės-
tinga... Paslaptinga Neringos
tylą drumščia tik amžinas jūros
ošimas, reto paukščio sučiulbė-
jimas, grakščių sturnų bei išdi-
džių briedžių paliestų sausų ša-
kų sutraškėjimas ir reto vietos
gyventojų pravažiavimas.

Ne veltui Neringos vasarvie-
tes buvo pamėgę Vokietijos,
Lietuvos ir kitų kraštų ramybės
jieškotojai — rašytojai, kaip
Tomas Mann, Ignas Šeinius,
Petras Babickas ir kt. Neringos
vietos gyventojus, kurie ligšiol
dar kuršių tarme kalba, galima
skaityti rojus gyventojais, nes
Neringoj, tik Neringoj galima
geriausiai pajusti žemės, van-
dens ir dangaus harmoniją...

Jeigu galėtų kalbėti, o daug įdo-
mių praeities dalykų papasakotų
mums senas Neringos pašto
vieškelis. Jis mums pasakytų,
kad jis yra seniausias kelias
Lietuvoje ir Rytų Europoje; kad
jis yra tiek senas, kiek sena
Baltijos jūra, kiek senas Ne-
ringos pusiasalis ir kiek seniai
čia žmogus atsiradęs. Jis mums
paliudytų, kad pirmieji ir da-
bartiniai Neringos gyventojai
buvo ir yra lietuvių kraujo žmo-
nės.

Tada, kai Nemunas buvo žy-
miai vandeninngesnis, dažniau
užliedavęs didelius lietuviškos
žemės plotus, tada, kai Nemuno
žemupio krantai buvo apaugę
neįžengiamomis giriomis, kai
nebuvo tiltų ties Kaunu ir Til-
žė, plentų ir geležinkelių, — Ne-
ringos senuoju pašto vieškelio,
kaip amžinu sauskiu, keliavo
žmonės iš pietų į šiaurę ir prie-
šingai — ejo pėsti, jojo ristais
žirgais, važiuo vežimais ir ro-
gėmis.

Neringos pašto vieškelis matė
senovės žemaičių karių šimti-
nes, žygiuojančias ir jojančias
į žygį prieš kryžiuočius. Jis ma-
tė šarvuotus kryžiuočius, jojan-
čius žemaitijos plėsti.

Neringa matė kunigaikštį
Kęstutį, kuris, dažnai su kry-
žiuočiais kovodamas, vedavo
savo barzdocius Sambijon, ta
proga Palangoje, legendarinėse
aplinkybėse, susitikęs Birutę ir
ją į Trakus parsivežęs...

Neringa patogiausiai susisie-
kimo sambai ir kitos prūsų lie-
tuvų giminės su žemaičiais ir
kuršiais.

Faktas, kad į žutbūtinę kovą
su vokiečių kryžiuočių ordinu
prie Žalgirio (1410) Vytauto
Didžiojo kariuomenė žygiavo
patogesniu keliu per Gardiną,
rodo, jog Nemuno žemupio ba-
seinas buvo sunkiai prieinamas,
tankiom ir klampiom griom ap-
augęs kraštas, o Neringos vieš-
kelis tam žygiui netiko tik stra-
teginio požiūriu. Tik Nemuno
augštupio baseinas ir Neringa
buvo patogūs susisiekimui tarp
vakarų ir rytų.

Ne be Neringos sauskelio
reikšmės ir patarnavimo kalavi-
juočių ordinui pavyko Lietuvą
nuo Baltijos jūros atstumti, įsi-
tvirtinant Nemuno deltoje —
Klaipėdoje ir sudaryti nors siau-
rą geografinį ryšį su jo užka-
riauta Livonija (Latvija ir Esti-
tija). Negalint saugiai įsistip-
rinti Palangoje, nes kalavijuočių
transportus pro Palangą dažnai
žemaičiai trukdydavo, Klaipėdos
ir Durbės pilių komturai buvo
įpareigoti laikyti didesnes įgu-
las ir lydėti savo "konvojus" pro
Palangą stiprijo apsaugoj. Gre-
ta susisiekimo Baltijos jūra, Ne-
ringos sauskelis kalavijuočiams
iš Livonijos palaikyti tamprus
ryšius su savo broliais kryžiuo-
čiais buvo vienintelė patogė ir
trumpa ryšio linija.

Ir naujaisiais amžiais, kada
atsirado daugiau kelių, Neringa,
kaip patogus sauskelis Lietuvos
pajūriu, savo reikšmės susisie-
kimui tarp vakarų ir rytų ne-
nustojė.

Neringos pašto vieškelio ir
toliau riedėjo pašto diliažanūs
keleiviai. Tam tikslui prie Kla-
pėdos pašto buvo laikoma didelė
arklių stotis (Klaipėdos senoji
pašto rūmai Pašto agtvė Nr. 1,
arti Biržos tilto per Dangę). Tai
buvo ne vien vietinio pašto
(tarp Karaliaučiaus ir Klaipė-
dos) susisiekimas. Neringos
pašto traktu ejo ir tarptautinis
pašto bei keleivių susisiekimas
— iš Petrapilio į Berlyną ir at-
gal.

Neringos pašto diliažanūs va-
žiavo tarptautiniai keleiviai —
ministeriai, diplomatai, augšti
pareigūnai, kurjeriai — puoš-
nūs ponai ir puošnios damos.
Neringa į Petrapilį bus prava-
žiavęs ne vienas didžiosios pran-
cūzų revoliucijos (1789) pabė-
gėlis.

Gaila, trūksta šaltinių, kuriais
pasiremiant galima būtų smul-
kiau atvaizduoti, kaip tas Lie-
tuvos pajūrio pašto traktas (Ne-
ringa — Klaipėda — Palanga —
Liepojus) veikė paskutiniaus
Didž. Lietuvos Kunigaikštijos
šimtmečiais (XVI-XVIII).

Po trečiojo Lietuvos padalini-
mo (1795), kada Lietuva buvo
rusų okupuota, tarptautinis pa-
što ir keleivių susisiekimas pro
Palangą, Klaipėdą ir Neringą
buvo pagyvenęs, nors Rusija su
vakarais susisiekti turėjo dau-
giau traktų (per Vilnių ir Var-
šuvą). Tik vėliau, XIX amž. vi-
duryje pravedus plentus Ryga
— Mintauja — Šiauliai — Tilžė
ir Petrapilį — Daugpilis —
Kaunas — Virbalis, tarptautinis
pašto susisiekimas per Lietuvą
ėjo šiais traktais. Tam tikslui
maždaug kas 30-50 km. buvo
pastatyta vienodo rusiško tipo
pašto "rūmų" (vienaugščių) su
arklių stotimis. Tai buvo esta-
fetinis pašto keleivių pervežimas
arkliais. Apie tai liudija dar lig-
šiol išslikę pašto namai Zara-
suose, Utenoje, Ukmergėje, Ma-
rijampolėje, Vilkaviškyje, Šiau-
liuose, Tauragėje ir kt.

Antroje XIX amž. pusėje pra-
vedus geležinkelius per Vilnių,
Kauną ir Šiaulius, tarptautinis
paštas buvo nukreiptas geležin-
keliu per Kybartus — Eidekūnus.
Vienok Neringos senasis pa-
što vieškelis ir toliau buvo reikš-
mingas. Tik nustojo juo naudo-
tis Petrapilio viešpačiai ir at-

stovai. Jis liko mažu tarptauti-
nio susisiekimo traktu, kuriuo
toliau naudojosi tik Prūsijos
viešpačiai ir Livonijos vokiečių
baronai, palaikydami savo
"Drang nach Osten" ekspansi-
ją... Klaipėdai susisiekti su
Karaliaučiumi jis tarnavo kol
Klaipėdą buvo prarastas geležin-
kelis iš Tilžės.

Apie Neringos senoji pašto
vieškelio istoriją liudija Rasy-
tės, Nidos ir Juodkrantės vasar-
viečių senų svetainių ir viešbu-
čių pavadinimai, juose užsiliku-
sios senienos — paveikslai ir
įvairūs suvenyrai. Ir tų vietovių
muzėjuose yra įdomios medžiag-
os. Vietos gyventojuose yra už-
silikę daug pasakų, legendų, ro-
mantika apsuptų padavimų.

Pažymėtina, kad 1808 m. nuo
Napoleono bėgdamas į Klaipėdą,
Neringa keliavo išsiganęs Prū-
sijos karalius Friedrich Wil-
helm IV su karaliene Luiza.

Paskutiniu laiku iš senoji Ne-
ringos pašto vieškelio tik ro-
mantika apsuptas vardas beliko.
Vietos gyventojai jį kitaip ir
nevadina, kaip "Senas pašto ke-
lias", nors jis amžių bėgyje ir
lekiančio smėlio įtakoje savo
vagą vietomis yra daug kartų
pakeitęs.

Nepriklausomos Lietuvos me-
tais (1923-1939) Neringos se-
nuoju pašto vieškelio buvo pa-
laikomas vietinio pašto ir kelei-
vių susisiekimas tik žiemos me-
tu; vasaros metu buvo naudoja-
masi garlaiviai Kuršių mario-
mis (Klaipėda — Juodkrantė —
Nida — Rasytė — Cranzbeck).

Šiandien senąjį pašto vieškelį
Neringoje, kaip ir visas plačias
etnografines lietuvių žemės Ne-
ries, Nemuno ir Prėgliaus ba-
seinuose, trypia kruvini rusų ba-
tai. Laisvės valandai išmušus,
Baltijos jūra ir Kuršių marios
nuplaus okupanto atneštą pur-
vą ir dulkes, o karšta Lietuvos
saulė išdžiovins gintarinį Ne-
ringos smėlį... Senuoju Nerin-
gos pašto vieškelio vėl be baimės
keliaus laisvas lietuvis, lan-
kydamas prof. Liudviką Rėzos
tėviškę (užpustytą Karvačių
kaimą) ar Jievos rėną (Juod-
krantėje). Mažosios Lietuvos
jaunimas vėl laisvai švęs Joni-
nes.

Edv. Karnėnas

Nuomenės

KAS GALETŲ PAAISKINTI?

Dažnai tenka skaityti spaudo-
je apie mūsų nepriklausomą gy-
venimą. Ypatingai apie laiko-
tarpį 1926-1939 metais. Iš tų
rašinių darosi visiškai aišku, jog
gyvenimas Lietuvoje iki 1926
metų buvo labai geras ir demo-
kratiškas, o po to — žiauriausia
diktatūra.

Anais laikais buvau jaunas ir
nevisai viską gerai prisimenu.
Būčiau labai dėkingas, jei "Dir-
vos" skaitytojų tarpe rastųsi
vyresnių žmonių, kurie prisi-
mintų geriau už mane anuos lai-
kus ir man paaiškintų nors šį
klausimą:

1. Kas ir kodėl vykdė pasikė-
sinimą prieš min. pirm. prof. A.
Voldemarą. Kiek prisimenu, bu-
vo nušautas nekaltas žmogus.
Ar nusikaltėlis buvo pagautas ir
nubaustas, ar pabėgo? Jei pa-
bėgo — kur jis dabar yra ir ką
jis veikia? Kas jį globoja?

Tikiu, kad "Dirvos" skaityto-
jų tarpe atsiras asmenų, kurie
galės man paaiškinti šiuos ne-
aiškumus.

"Dirvos" skaitytojas

Mūsų nuomonė

(Atkelta iš 1 psl.)

nėra kuo remti ir kokį nors jo
"diskvalifikavimą". Tą gali pa-
daryti tik jo (o ne kuri kita)
organizacija, atimdama jam įga-
lijimą.

Vliko nariai nėra vieni ki-
tiems teisėjai. Jie, ar jų organi-
zacijos, žinoma, gali kreiptis
vieną kitus su pageidavimais
pakeisti atstovą, bet tai gali
būti tik pageidavimai, o ne rei-
kalavimai.

Todėl Vliko vardu daromas
nutarimas, "diskvalifikuojas" jo
nari, mūsų nuomone, visų pir-
ma yra tik neapgalvotas, nerim-
tas žingsnis, rodąs išvyravusią
Vlike dezorientaciją netgi apie
tai, kas Vlike dera, ir kas ne.

Ši konkreči "diskvalifikacijos"
byla pradėta K. Žalkausko kal-
tinimų serija prieš T. Šiškį.
Vlikas išrinko specialią komi-
siją, kuriai pavedė išsiaiškinti
kaltinimų pagrįstumą ir patiek-
ti Vlikui savo nuomonę.

Sprendžiant iš tos komisijos
Vlikui patiekto protokolo nuo-
rašo, komisija savo pareigos ne-
atliko, nes ji savo nuomonės ne-
pasakė, o pasitenkino tik trumpais
nusišalinančiais posakiais. Ji
ir savo protokolą tik perrašė
K. Žalkausko surašytus kaltini-
mus, bet visiškai nepaminėjo T.
Šiškio paaiškinimų, o tik prie-
dėjo šalia kiekvieno kaltinimo
tokias savo pastabas: "Doku-
mentų nepateikta", "Komisija
neaiškino", "Nėra galimybės
aplausti NN", "Nėra dokumen-
tų", "Nebuvo kitokio parody-
mo", "P. Gailius parodė, kad to-
kios knygelės buvo" (tai dėl kal-
tinimo, esą Tautos Fondas ne-
turėjo numeruotų kvitų knyge-
lių. Red.), "P. Žalkauskas pa-
dėjo duoti paaiškinimą žodžiu
Vlikui" (tačiau nedavė. Red.),
"P. Šiškis palaikė buvusią
tvarką" (dėl TP ir FT lėšų at-
skyrimo. Red.), "Žiūrėk Vliko
nutarimą", "Klausimas Vlikui
žinomas".

Tai visi komisijos pasisaky-
mai dėl K. Žalkausko kaltinimų
tarnybinę srity.

Toliau seka K. Žalkausko kal-
tinimai apie "asmenines savy-
bes", Tai istorijos, kurios kas-
dieninė kalboj vadinamos plet-
kavimu. K. Žalkauskas pa-
sakoja jo surinktus plet-
kus apie T. Šiškio "girtuok-
liavimus ir Tautos Fondo pin-
gų švaistymus". Ir čia komisija

tik perrašė K. Žalkausko kalti-
nimus, visiškai nutylėjo T. Ši-
škio paaiškinimus ir taip pa-
visiškai nutylėjo kitus duome-
nis, kuriais komisija remia sa-
vo pasisakymus, o pasitenkino
irgi tik trumpučiais prierašais,
anot kurių "įvykis pasitvirtino"
arba "įvykis dalinai pasitvirtino",
"nėra įrodyta, kad T. Ši-
škis būtų pasivadinęs vyriausiu
Lietuvos laisvintoju", "nėra
nustatyta, kokios įstaigos pini-
gai"... Ką reiškia "įvykis pasi-
tvirtino"? Gera, jis galėjo pa-
sitvirtinti, bet ar jis sudaro pa-
grindą kokiai nors "diskvalifi-
kacijai"? Ar iš viso įvykis pri-
klauso Vliko posėdžiui svarsty-
ti ir kvalifikuoti?

Mums dar neteko matyti to-
kios Vliko uždavinių programos,
kurioje būtų įrašytas Vliko už-
davins svarstyti bei kvalifi-
kuoti jo narių privataus gyve-
nimo įvykius ar pasielgimus. Jei
tuo Vlikas pradeda verstis, tai
jis gali turėti daug darbo, nes
Vlike yra 10 narių ir apie kiek-
vieną galima pririnkti visokių
sių pletkų. Argi tam Vlikas vi-
suomenės išlaikomas?

Iš kitos pusės, K. Žalkausko
"kaltinamasis aktas" yra aki-
vaizdas jo paties sau pasirašytas
diskvalifikacijos liudijimas,
rodąs, jį netekus intelektualinio
pobūdžio pareigose būtino sugė-
bėjimo. Jei jis sutiktų, mes ga-
lim tą jo kūrinių ištais išspaus-
dinti, kad abejojantieji galėtų
įsitikinti.

Be to: 1) K. Žalkauskas pa-
tieki kaltinimus,
2) jis pasiūlė ir "diskvalifi-
kacijos" rezoliuciją,
3) jis pats dalyvavo ir balsa-
vime dėl tos rezoliucijos, t. y.,
buvo teisėju byloje, kurioj pats
buvo šalis — visai priešingai
tiems dėsniams, kuriuos jis pats
kadaį yra dėstęs teisės studen-
tams (kad niekas negali būti
teisėju byloje, kurioje pats yra
suinteresuotas).

T. Šiškis, kad ir neteisės
profesorius, visgi suprato tą pa-
prastą dėsni ir jo "bylos" spren-
dime nebalsavo. Įteikęs komisi-
jai paaiškinimus ir įsitikinęs,
kad jie ignoruojami, jis tokia-
dieninė kalboj vadinamos plet-
kavimu. K. Žalkauskas pa-
sakoja jo surinktus plet-
kus apie T. Šiškio "girtuok-
liavimus ir Tautos Fondo pin-
gų švaistymus". Ir čia komisija

Naujas pasaulinis greitis žemėje pasiektas plk. John P. Stapp, aviacijos bandymų specialisto. Jis su raketinėm rogėm ant bėgių per valandą nuvažiuo 632 mylias. Tai lygu iš 36,000 pėdų augščio, lėktuvui skrendant 1000 mylių greičiu, išsokti parašiu.

tariant, klysta skelbdamas, kad
komisija buvo vieningos nuomo-
nės. Už K. Žalkausko kaltinamą
rezoliuciją balsavo tik 4 krikšč.
dem. bloko atstovai ir pats K.
Žalkauskas.

Mūsų nuomonė — tas "spren-
dimas" yra tik ciniškas kelių
asmenų politinio keršto aktas,
neradus jam tvirtesnio pagrin-
dimo, pagrįstas vien žemos rū-
šies pletkeliais.

3. PAVOGTAS LAISKAS

Kiekvienas vogimas yra nusil-
kaltimas. Taip pat ir laiško pa-
vogimas. Šiuo atveju tūlas, anot
prel. Krupavičiaus, "Vliko drau-
gas" pavogė V. Rastenio T. Ši-
škio siųstą laišką iš pašto,
dar prieš jį įteikiant adresatui.
Laišką nufotografavo, grąžino į
paštą, o kopijas ėmė platinti.
Vadinasi, čia yra ne tik vagystė,
bet ir korespondencijos neliečia-
mumo — valstybių konstitucijų
garantuotos teisės — brutalus
pažeidimas. Kas be laiško siun-
tėjo ar jo gavėjo sutikimo lai-
ško turinį perduoda toliau ar net
viešai skelbia, yra tų nusikaltimų
bendrinninkas. Pirmasis toks
bendrinninkas yra prel. Krupavi-
čius, kuris Vlike paskelbė per-
duodąs laiško kopiją "svarstyti
Vykdama jai Tarybai".

Laiško gavėjas tą reikala irgi
"perdavė svarstyti", bet tik
Reutlingeno kriminalinėje polici-
jai, nes tai vienintelė kompeten-
tinga įstaiga svarstyti tokiems
"vliko draugu" darbams...

Nusikaltimo bendrininkai,

jieškodami kokio nors pateisini-
komisija buvo vieningos nuomo-
nės. Už K. Žalkausko kaltinamą
rezoliuciją balsavo tik 4 krikšč.
dem. bloko atstovai ir pats K.
Žalkauskas.

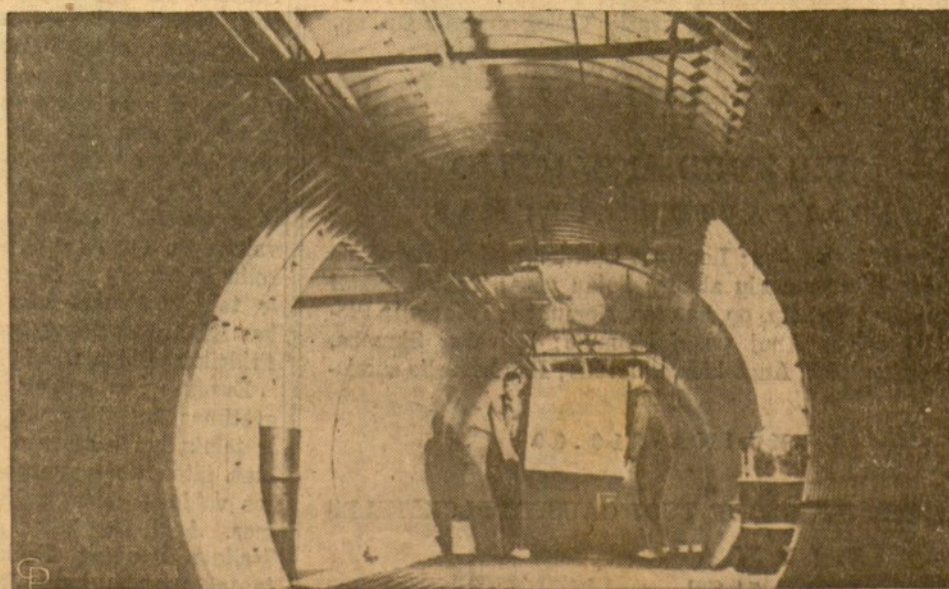
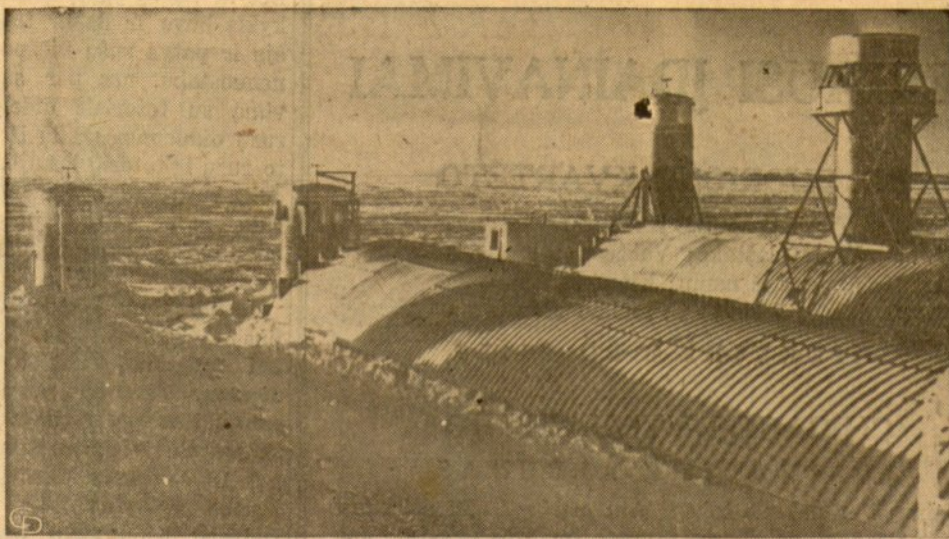
Mūsų nuomonė, Vlikas seniai
yra giliai įskilęs. Jeigu dar for-
maliai ne galutinai perplyšęs,
tai tik dėl to, kad jame daly-
vaujantieji vis dar bando kaip
nors tą plyšį užtaisyti. Mintis
mesti tas lig šiol nesėkmingas
pastangas yra kilusi įvairių gru-
pių sluogsnuose, tačiau visų jų
vadovybės, jų tarpe ir tautini-
nų, tebesilaiko nusistatymo ne-
daryti to desperatiško žingsnio,
kol nebus išbandytos visos gali-
mybės atitiesti pašlijusį Vliko
orumą. Tautininkų vadovybė nėra
linkusi be atodairės pasekti
frontininkų bei Leono Prapuo-
lenio pavyzdžiu, kurie, kai tik
J. Brazaitis nebuvo išrinktas į
Vykdama jai Tarybą, trenkė Vli-
ko durimis ir taip jį iškonevei-
kė, kaip niekas nei anksčiau nei
vėliau dar nėra jo iškonevėjęs.

Dėl gundymų mesti tas nesi-
sekančias pastangas Vliko ply-
šiams taisyti, tautininkų vado-
vybė instruktojuoja savo atstovą
"neskubėti išeiti mažiau negu
trims", t. y., leisti sau tokį žygį
tik tokiu atveju, jeigu dar bent
dvi kitos grupės nebeteks kam-
rybės ir nutars išeiti. Atstovys
instruktojuojamas neimti išėjimo
iniciatyvos. Bet, suprantama,
jei dar dvi ar daugiau grupių
apsisprendę išeiti, tai tautini-
ninkams pasilikti beveik vie-
niems su dabartiniais penkiais-
šešiais šamokslininkais būtų
tikrai neprasminga.

Iš to laiško sužinota, kad ke-
turių grupės tariai glaudžiau
derinti savo veiksmus ir netgi
savo rėmėjų sudedamas lėšas
sujungti į vieną bendrą fondą.
Kas gi gali tai drausti? Ar kam
tatai užkliūva? Argi krikšč.
dem. blokas seniai to nedaro?
Kodėl tik jie nori savo tarpe
bendrądarbiauti, o kitiems ne-
leisti savo tarpe jokio ryšio tu-
rėti? Ar tik tam, kad anas blo-
kas lengviau su kitais susido-
rotų?

Viešpataujančių šamokslininkų
oficiozai dėsto, kad T. Šiškis
"prisipažino" gavęs nufotografuotą
laišką, "patvirtino", kad fotokopija
atitinka originalą (kaip gi ji gali
neatitikti?), ir kad jis nei "nemėgino
gintis". Mes nematome, koks čia re-
ikalas "prisipažinti" ar "nepri-
pažinti, ir dėl ko čia reikėtų "mė-
ginti gintis". Tatai gali būti
reikalinga tik vagiui, jei jis bus
sugautas...

Jeigu T. Šiškis pareiškė, jog
"viskas priklauso nuo dabarti-
nės Vliko daugumos vartojamų
"konsolidacijos metodų", tai jis
pasakė tikrą tiesą: jei Vlike ne-
būtų buvę pasityčiota iš visuo-
menės, prieš trejus metus iškil-
mingai duotą konsolidacijos pa-
žadą paverčiant dar didesne de-
konsolidacija, tai šiandien ne-
reiktų Vyriausiojo Lietuvos iš-
laisvinimo Komiteto posėdžių
pašvėsti tokiems "svarbiems
Lietuvos reikalams", kokiems
jie, deja, buvo pašvėsti be išim-
ties per išitus praėjusiuosius
metus.

Iš pirmo žvilgsnio į šias fotografijas atrodo, lyg tai būtų povandeniniai laivai. Bet tai JAV karinės oro bazės Grenlandijoje, urviniai barakai. Kada lauke yra 75 laipsniai šalčio, barakuose yra 72 laipsniai šilumos.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

Kovok — arba žūk!

Balutis, išrinktas merdėjančios Tėvynės Mylėtojų Draugijos pirmininku, išleido Dr. Vinco Kudirkos raštus, tuom TMD labai augštai iškeldamas. Nuop to socialistų įtaka TMD organizacijai emė nykti. Bet jie turėjo didesnius užsimojimus:

"Kadangi SLA susideda iš 7-8,000 žmonių, tai gražiausia dirva platinimui apšvietos ir socializmo propagandos. Bet negalime ir negalėsime tuom užsiimti, pakol tos organizacijos viršininkais bus žmonės atžargareiviai ir iš principo priešingi socializmo idėjai". (SLA. ist. p. 327).

Šitokia buvo paskleista socialistų propagandinė instrukcija socialistams SLA užvaldyti. Ir jie tai organizacijai iš anksto turėjo numatę valdybą ir "Tėvynę" redaktorių.

Jų užsimojimais buvo vykdomi visu pasalingumai — SLA užvaldyti arba ją suardyti. Laimėjimas buvo pasiekta, kada anksčiau peršamas į SLA sekretorius jų garsus rėksnys-agitatorius Bagočius, 1908 metais klastingu būdu įsispraudė į pirmininkus. Klastingu todėl, kad tais pat metais jis buvo iš pirmininko pareigų valdybos suvažiavime išmestas. Priedui, kaip klastotojas, iš SLA išbrauktas.

Vėliau, 1911 metais socialistas Vidikas buvo įsprautas SLA organo "Tėvynės" redaktorių. Ir vėl, tautiniam elementui pasidarbavus iš tų pareigų išmestas. Jis taip pat skelbė, kad organizacijoje, kur yra didelės minios žmonių, geriausia proga socializmo idėją plėsti. Ir jis į SLA narius žiūrėjo kaip į tokią minią, socialistų auką.

Neužteko to: kai socialistai matė pralaimi visokiuose savo pasikėsinimuose tautininkus negalėti, jie griebėsi tokių pačių metodų, kokius dabar naudoja komunistai. Komunistai, kaip žinoma, naudoja visokiais Amerikos įstatymais, kuriuos gali pritaikyti savo naudai, save apginti ir savo tikslo siekti.

Socialistai tada, pasinaudodami įstatymais, kurie suvaržė savivalpos organizacijų buvusių per daug palaidą veikimą, tų organizacijų gerovei ir stiprumo užtikrinimui, griebėsi SLA griauti tais įstatymais, apskundžiant valdžiai ir areštuojant SLA pirmininką, nuvykusį į Massachusetts SLA reikalais pas savo vientaučius.

Tuose skunduose ir arešte figūravo tas pats Bagočius su savo gizeliu Kutra. Mat, SLA dar nebuvo įsiregistravusi Mass. draudos organizacijų departamente. Tuos naujus patvarkymus įvedus formaliai ir Mass. valstybėje skaitėsi SLA nelegalia organizacija, kol nebuvo sutvarkytas įregistravimas, nors ten narių SLA turėjo labai daug ir narius niekas nepersiekiojo už priklausymą. Susivie n i j i m u i. Kuopos darbavosi kaip ir pirmaiau.

Balutis — "kaulas gerklėje"

Sumanus, jaunas, energingas Balutis buvo tų kovų priešakyje. Nors valdyboje SLA vietas užėmė senesni veikėjai, jis kaip SLA narys, Literatūros komisijos narys, seimų dalyvis, padėjo visa savo energija ginti SLA nuo socialistų. Ir savo darbu labai daug prisidėjo įkvėpdamas senesniesiems paprastais veikėjams kovoti ir dirbti.

Kai jis buvo pakviestas "Lietuvos" redaktorių, dar plačiau pasireiškė, mokydamas ir vadovaudamas vidurinę srovę. Jis būbo taip sakant "kaulas gerklėje" revoliucionieriams socialistams.

Taip kovojant atėjo I pasaulinis karas. Nauji darbai, nauji reikalai. Po 1917 metų Rusijos revoliucijos, po nakties tie pa-

tys socialistai virto komunistais. Socialistų iš viso liko tik vadas P. Grigaitis ir apie 20 narių visoje Amerikoje. Ne veltui 1940 metais, steigiant Amerikos Lietuvių Tarybą, Grigaitis sakė, "mes neturim žmonių į Tarybą deleguoti".

Senieji veikėjai

1901 metais, SLA skilimo su kunigais seime, delegatai, kurie negavo rūtos šakelės, kurie buvo kunigų opozicijoje buvo šie: Jonas Tareila, Jonas Žemantauskas, Jonas Ramanauskas, Petras Mikolainis, A. Adžgauskas, B. Baigis, B. Mikalevičienė, M. Mikalevičienė, M. Valiukas, K. Draugelis, M. Zaleckas, A. B. Strimaitis, Tamas Astramskas, V. Ambrozevičius, M. J. DamiJonaitis, V. Adomavičius, Tamas Paukštis, M. Valentinavičius, M. Mašniskas, Stasys Astramskas, M. Totorius, Kazys Brazys, J. Kazakevičius, V. Kaunas, K. Velykis, M. Stelmokas, M. Ročkus, Juozas Paukštis, Vincas Daukšys, J. J. Paukštis, J. Anskis, K. Unika, V. Pukas, J. Skinderis, A. Makauskas.

Tai buvo rinkiniai SLA darbuotojai, kurie ir savo kolonijose buvo vietinių tuometinių draugijų vadais-veikėjais. Jonas Tareila pakartotinai buvo SLA pirmininku, J. Žemantauskas, Astramskas sekretoriais, Tamas Paukštis kasininku iki 1928 metų.

Iš jų keli dar tebėra gyvi. Geriausia žinomi Tareila ir Žemantauskas (Waterbury, Conn.), V. Ambrozevičius (Newark, N. J.), J. Skinderis ir keli kiti.

Kiti SLA veikėjai buvo adv. F. Brachulis, dr. Jonas Šliupas, J. Bendorius, K. Varašius, J. V. Liutkauskas, Julius Baniulis, S. Gegužis, V. S. Jokubynas, P. Birštonas ir eilė jaunesnių. Balutis per "Lietuvą" agitavo uoliai sukelti tautininkų Lietuvos Nepriklausomybės Fondui \$85,000 pasaulinio karo metu. 1919 metų liepos 9 d. Balučiui išvykstant į Paryžių, šis fondas davė jam vežtis \$5,000 Lietuvos delegacijos prie Versalio konferencijos reikalams.

Su kitais veikėjais Chicagoje, Balutis buvo sumanytojas ir įkūnytojas Lietuvos Laisvės

Varpo idėjos. Birželio pradžioje, 1919 m., Chicagoje tautininkai dar sušaukė vieną visuotinį seimą, kuriame buvo prarastas Laisvės Varpo dovanojimo projektas. Tame seime ir iki Laisvės Varpo išvežimo į Lietuvą, varpo reikalams visuomenė suaukojo virš \$6,000.

Balučiui teko garbė parašyti ir Laisvės Varpui įrašą, kuris mūsų istorijoje bus visada minimas:

O, Skambink per amžius

Vaikams Lietuvos:

Tas nevertas laisvės,

Kas negina jos!

Taigi, kovotojų buvo daug ir gerų, ir ne veltui, atskilę nuo kunigų, išaugino SLA didesnę frturtinę, negu kad pavyko SLRKA išaugti. Išlaikė gausią tautinę spaudą ir atėjus laikui energingai stėjo dirbti už nepriklausomą Lietuvą, jai atsistatčius gausiai rėmė pinigais ir mylėjo ją kaip savo gimtąją tėvynę.

Kai inteligentiškesni lietuviai pradėjo grįžti į Lietuvą, kartu su jais ir Balutis, gi senesnieji čia likę tęsė lietuviybės darbą. Kurie iš jų dar tebėra gyvi, ir dabar gyvena tuo senu ir tvirtu lietuvišku gyvenimu.

Balutis ir Lietuvių Darželis Clevelande

Kai Clevelande steigėme Lietuvių Kultūrinį Darželį, Balutis buvo Lietuvos Ministru Washington. Geresniam įtikinimui, kad būtų gautas iš Lietuvos Dr. Basanavičiaus paminklas, be ryšių su gen. Nagevičium, majoru Ardicku ir kitais, dar buvau įprašęs ir p. Balutį nuo savęs parašyti į Kauną apie mūsų Darželį ir to paminklo reikalingumą. Tai dariau, kad kas nors ten Kaune nepaskaitytų mūsų reikalo "menkniekiu" ir nenumotų rankos.

Kai 1933 metais Darželis buvo įkūrimas ir pastatytas jame Dr. Jono Basanavičiaus paminklas, Ministras Balutis buvo mūsų garbės svečias paminklo atidengimo iškilmėse.

*

Tremtyje mažyčiai anga be pieno, be mėsos, be sviesto. Padėk jiems savo auka.

GERIAUSI ĮDAINAVIMAI

BR. BUDRIŪNO KVARTETO

TRYŠ PLOKŠTELES:

1. Žvakė ir plaštakė; Valsas
2. Vežė mane iš namų; Klumpės
3. O dalelė; Į kovą; Gyvenimo aidu

KIEKVIENA PO \$1.50

CHICAGOS VYRŲ CHORO

ĮDAINAVIMŲ ALBUMAS

10 dainų: Per naktelę šokau; Ant marių; Tušti paliktieji namai; Draugai, pakelkime taurės; Tėviskės vakarai; Jau žirgelis pamalnotas; Naktis graži; Valiok dalgis; Op, op, Nemunėli; Jau praveržto dvario stogelis.

KAINA \$8.00

ČIURLIONIO ANSAMBLIO

ĮDAINAVIMŲ ALBUMAS

15 dainų: Tėve mūsų; Lopšinė; Linelius roviau; Ar aš ne vyšnelė; Eikime mudų abudu; Sėjau rūtą; Tykiai, tykiai Nemunėlis teka; Op, op, kas ten, Nemunėli; Palankė; Pie-menėlių daina; Anoj pusėj Nemuno; Kalvelis; Skamba, skamba kankliai; Augo kieme klevelis; Kas bernelio sumjlyta.

KAINA \$10.00

SIŪSKITE PINIGUS IR TUOJ GAUSITE PLOKŠTELES

D I R V A

1272 E. 71 ST.

CLEVELAND 3, OHIO

Ar rusai europiečiai?

B. PETKONAS

Rusas savo kilmę yra toks pat indo-europietis, kaip ir daugumas Europos gyventojų. Jis kalba indo-germanų prokalbe. Savo sielos pagrindu jis yra kūriginas, veržlus, darbštus, gilių išgyvenimų ir kilnios dvasios žmogus. Bet šitam vertingam branduoliui svetimą lukštą uždėjo nyki Rusijos istorija.

Didžiausia šios tautos nelaimė tai buvęs ilgas totorių jungas. Šiai mongolų giminei buvo svetimos visos sąvokos, kurios indo-europiečiams buvo savos; jie neturėjo valstybės sąvokos, sėsimo supratimo, nuosavybės jausmo, žmogaus vertės pajautimo ir bent kokių kūrinių užsimojimų, bet kokio kultūros supratimo.

Tai buvo primityvi pušlaukinių mongolų chorda, kuri gyveno instinktu ir tvarkėsi gyvulių bandos principu. Kiekvieną kitą totoriai traktavo kaip daiktą, kuris jam priklausė kaip žolė, medis arba gyvulus.

Totoriai buvo tikra to žodžio prasme parazitinė tauta, įsime-tusi į Rusijos tautos kūną, kuri jie daugiau kaip du šimtus metų čulpė ir jame ligi šiandien paliko nelemtas žymes.

Pirmoji rusų tautai iš Azijos atnešta žymė, tai nelemtas fatalizmas ir nesugebėjimas pasipriešinti blogiui. Rusas ir ligi šiandien gyvena šūkiu "nietėjevo". Jis pajėgus priešintis tik lazda varomas arba apsauginas kokioms nors idėjomis, nežiūrint jų vertės ir kilmės. Jie laisvai pasidavė parduodami vergijon, tyliai leido save žūdyti, o mušami ir niekinami pajėgia dar ir ligi šiandien bučiuoti savo priešiui kojas. Tai ilgos vergijos vaisius.

Totoriai pajėgė ne tik rusą išnaudoti, bet jį išmokė nesveiko nusizeminimo, net ligi savęs išniekinimo. Jis turėjo ne tik savo prispaudėjui ranką bučiuoti, bet ir kojas bei drabužius, o prieš save poną ant kelių puliti ir kakta žemę mušti.

Tai darė ne tik liaudis, bet ir rusų bajorija. To paties reikalavo ir iš savo pavaldinių.

Kas buvo totorių chanai? Tai vyriausio budeliai. Jų nesaistė jokie įstatymai. Kiekvienas pavaldinys buvo bevertis daiktas. Žiaurūs buvo totorių valdovai. Bet ar ne tą pačią totorių mokyklą buvo ir dabar tebėra išėję ir patys rusų viešpačiai. Ir nenuostabu, nes per santykia-vimą su totoriais didelė dalis rusų diduomenės kilo iš maišytos rusų ir totorių kraujo. Didelė dalis rusų vadovaujančių sluoksnių, ir po totorių jungo, juk buvo tos pačios mongoliškos kilmės.

Pažiūrėkime į Rusijos karalius — į carus. Kas jie buvo? Tai daugumoj sunkiai išvaizduojamo žiaurumo asmenybės, nesiskaitančios nė su teise, nė su morale ir žmoniškumu. Juk net 18 šimtmečių toks jau modernus valdovas, kaip Petras Didysis, leido savo pramogai, pats asmeniškai dalyvaudamas, politiniams nusikaltėliams be teismo sprendimo galvas kapoti.

Rusų valdovai buvo sadistinių palinkimų despotai arba neveiklios iškamšos kitų rankose. Kas gi ras Rusų istorijoje bent vieną panašų valdovą, kaip kad vakaruose buvo pradedant Karoliu Didžiuoju ir baigiant, kad ir tokia iškamša, kaip Liudvikas IX, ar tas hetašytas prūsas Fridrikas Didysis.

Europos valdovams nebuvo svetimas žmoniškumas, kultūra ir teisės bei teisėtumo supratimas. Šitos visos ypatybės Rusijos valdovų chierarchijai svetimos. Argi šių laikų gruzinas Stalinas daugiau širdies rusų tautai parodė, kaip Jonas IV (Žiaurasis)?

Šitas valdančiosios diduomenės istorinis išsivystimas toto-

riškoj, ar geriau sakant azijatiškoj dvasioj, Europai yra svetimas. Totorių įtaka taip giliai šaknis leido į šią tautą, kad net ir daugumas rusų papročių ir net pati kalba šios įtakos neišvengė.

Rusų pamėgimas ne kultūringiausiu būdu keiktis yra pasisavintas iš totorių, kurių švelniausias totoriškos kilmės žodis vadinasi "durak".

Rusų aprėdalas ir pamėgimas dėti ilgas rūbus pasiskolintas iš totorių. Besaikis arbatos gėrimas — tai totorių palikimas. Tas pat žodis "paguliti" tikraja prasme išsiūžt su nieku nesiskaitant, yra azijatiškas. Pati rusų kalba turi ir ligi šiandien daug totoriškos kilmės žodžių, taip kaip pav., vokiečių, prancūzų ar anglų kalbose randama daug romėniškos kilmės žodžių, Tovar, sūduk, dengi, jam, kabak, kat, kandali, kazna, karaul, cin, basmak, kaftan, armjak, si-pun, baslik, kalpak ir t.t. — tai totoriškos kalbos liekanos, kurios net ir lietuvių kalboj kaip barbarizmai buvo atsiradę.

Meluoti, ypač valdžios atstovui, rusų moralei savaime suprantama. Iš valdžios vogti — tai sportas. Juk ir Lietuvoj buvo žinomas žodis "kazion". Pats sadizmas ir žiaurumas su savo priešais yra daugiau totoriška, kaip rusiška ypatybė.

Moters nužmoginimas ligi paprasto daikto, tai visų klajoklių tautų bruožas, kuris su buvusia vergija atėjo ir į rusus. Juk net ligi 19 šimtmečio pradžios Rusijoje moteris nebuvo žmogus. Tai buvo toks perkamas daiktas, kaip avis ar karvė. Vedybos buvo paremtos grynai prekybiniais dėsniais. Pats sužadėtinės pavadinimas rusų kalboj turi nežinomosios prasmę "nievesntna". Žmona vadinama "baba". Ir, bendrai moteris reiškia mažos vertės daiktą.

Kur totoriai savo laikų perėjo — ten liko tik pelenų krivės ir lavonai. Šita visko naikino dvasia yra charakteringa ir rusai.

Kaip elgėsi rusai, kad ir per šį karą įsiveržę į Vokietiją? Visas raudonosios armijos kelias pažymėtas plėšimu, beatodairiu visko daugyumu ir naikinimu, deginimu, žmonių šaudymu ir masinių moterų išniekinimu. Tai buvo svetima anglų, prancūzų ir amerikiečių armijoms. Mat, dar net 20 šimtmečių pabudo ta Džingis chano ir Baty dvasia.

Europai šviesa atėjo iš pietų, iš Romos ir per ją iš Graikijos. Šitos šviesos malonė ant senosios Romos Imperijos griūvėsių susikūrė tai, ką mes šiandien suprantama Europa su savo tradicijomis, su antikinė kultūra, su Romos atnešta krikščionyste, su josios raštu, ir net su jos kalbos bruožais. Čia išaugo valstybės, susikristalizavo savarankios tautos su laisvės pajautimu ir pažanga.

Rusui čia buvo pastatyta uždanga. Jam dvelkė svetimas europietiškaizai vėjas iš rytų, iš vidurio Azijos dykumų. Rusas paliko visam laikui europinės kūrybos šone ar turėjo tenkintis tik nuotrupomis.

Gal kas pasakys, kad rusai per tikybą, kuri tiesiog jungė šią masę su graikais, skleidė irgi antikinę šviesą. Nežiūrint, kad ortodoksų bažnyčia artimai rįsasi su graikų bažnyčia, bet ši bažnyčia nedėjo pagrindan senosios Graikijos filosofijos ir logikos. Ji sustingo savo mistinėse formose ir pasidarė daugiau liturginė išraiška ir priemonė, kaip Kristaus tiesos skelbėja. Tikras apaštalavimo tendencijos ir kovingumo niekad ortodoksų bažnyčia ir neparodė. Ji paliko paklusi valdovų tarnaitė ir nespriešino nė totoriškam jungui, nė carų despotizmui.

Šiandien rusai turi savo kul-

tūrą, savo meną ir uoliai naudoja visomis civilizacinėmis gėrybėmis. Šitas naujas rūbas, nukopijuotas Vakarų Europoj, negali taip greitai padengti tai, ką istorija per šimtmečius iškraipė.

Dabartinis sovietinis režimas rusų tautai mažiausiai patar-nauja priartėti prie savo giminačių, bet priešingai, laiko šią Europos dalį dirbtinai atskirtą nuo likusios Europos. Todėl šimtmečiais iškastas griovys šiandien Rusijos valdovų kasamas toliau ir gilinamas.

Kol geležinė uždanga nebus tarp rusų tautos ir likusios Europos panaikinta, kol ten demokratija, laisvas žodis ir žmogaus vertė nebus suprasta tikra europiene prasme, tol negali Rusija pretenduoti į bendrą balsą Europos likime.

Dabartinis rusų savęs laikymas tikraisiais europiečiais yra panašus į Krilovo pasakėčią. Musė, sėdėjusi visą dieną ant jaučio rago, vakare tarė: ir mes arėme. Ir pareikalavo to pačio atlyginimo, kaip jautis.

Patarš kaimynui

prenumeruoti

D I R V A!

ISIGYKITE DRASTISKAI NUPIGINTAS KNYGAS

PASAULIO LIETUVIŲ ŽI-NYNAS, 366 pusl. knyga su daugybe reikalingų informacijų, lietuvių kolonijų aprašymais visam pasaulyje, įstaigų, organizacijų, visuomenės veikėjų ir kultūrininkų adresais\$5.00

THE ECONOMIC RECONSTRUCTION OF LITHUANIA

AFTER 1918, Columbia University Press New Yorke 1942 metais gražiai išleista knyga apie Lietuvos ekonominį progresą iki pat bolševikų okupacijos su daugybe statistikos duomenų iš visų ekonominio gyvenimo sričių. Kietais viršeliais. Tinka kaip dovana tiek lietuviui, tiek Lietuva besidominčiam kitataučiui. Kitos tokios knygos apie Lietuvą su tiek daug vienoje vietoje surinktų statistikos duomenų nėra nei lietuvių nei anglų kalboje.\$2.00

Švenčių proga šias abi knygas kartu galima įsigyti už \$3.75. Užsakymus su čekiais ar pašto perlaidomis siųsti jų autoriui: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 Street, New York 24, N. Y. (52)

V. ANAGAITIS

KNYGA

gaunama Dirvoje. Siųskite \$2.00 ir labai daug patirsite apie Amerikos lietuvių gyvenimą.

DIRVA: 1272 E. 71 St.

Cleveland 3, Ohio

PRATĘSIMAS MIEGAMAJAM

PUIKUS PATOGUMAS!

TIKTAI 85c Į MENESĮ

mokesčiai ir įvedimo kaina

Užsakykit ir šaukite

mūsų darbo raštinę šiandien

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Clevelande ir APYLINKĖSE

Vieškelis lietuvių globoje

Ohio atidarė pirmutinę dalį didžiojo vieškelio (autostrada čia vadinama turnpike), einančio Clevelando link nuo Pensilvanijos.

Idomu, kad mūsų clevelandiečiai kai pakliūs už greitą važiavimą, pakliūs greičiausia lietuvių corp. Stasio L. Adomaičio rankas. Nežiūrint kiek greitas keno automobilis, Adomaitis turi greitesnį.

Stanley L. Adomaitis, tarnaujantis Ohio vieškelio policijos žinyboje korporalo laipsniu, paskirtas pirmutiniu to vieškelio priežiūros policijos vadu. Jo stovykla Canfield, Ohio.

Tas naujasis vieškelis ateina nuo Pensilvanijos sienos beveik iki Youngstown.

Iš kur Adomaitis kilęs dar neteko patirti. Garbė jam, kad visai nekeitė savo pavardės. Galėjo pasidaryti koks Adams.

Baigė augštuosius mokslus

Barbora Žiūrytė, Felikso ir Liucijos Žiūrių duktė, baigė medicinos technologijos mokslus Ohio State University bachelor of science laipsniu. Mokslo baigimo ir diplomo įteikimo iškilmės įvyko gruodžio mėn. 17 d.

Patvirtinta Stp. Dariaus laivo vadovybė

Gruodžio 29 d. jūrų sktn. Vl. Petukausko bute buvo Clevelando skautų vietininkijos vadijos posėdis. Jame buvo patvirtinti naujai išrinkti jūrų skautų Stepono Dariaus laivo vadovai. Laivo vadas — valtin. Em. Jarašūnas ir jo pavaduotojas — vair. Alg. Andrašiūnas.

Tuo pačiu priimtas jūrų sktn. Vl. Petukausko atsistatydinimas iš šio laivo instruktoriaus — skiperio pareigų.

Šiuo metu laivas tvarko formalumus charterio B.S.A. centro atnaujinimui. Laivo sponsorium bus vietininkijos vadija, o komitetas liks pernyktis — pskn. K. K. Pažemėnas, Pr. Petraitis ir p. Jarašūnas.

Sausio 15 d. Stp. Dariaus laivo jūrų skautai vyks į Torontą, Kanadoje. Ten dalyvaus vietos jūrų budžių vakare su savo okto dainomis ir jūr. šokiai.

Studentai dėkoja

visiems savo bičiuliams, dalyvavusiems studentų ruošime Naujų Metų sutikime ir džiaugiasi tuo būriu mūsų visuomenės, kuri bendrauja su studentais, juos moraliai remdama. Nuširdžiai dėkojame mūsų gerbiama buv. Vytauto Didžiojo Universiteto Rektorui prof. Julijui Graurogkui už tartą įspūdingą žodį žengiant į Naujuosius Metus ir jo linkėjimus lietuviams studentams. Mūsų gili padėka priklausomus visados remiančiai "Dirvai" už jos paramą, V. Raulinaičiui už vakaro pavaišinimą, Vl. Bacevičiui ir p. Gylui už jų nuširdų darbą, p. p. Žukams ir Mulioliams už prisidėjimą prie vakaro rengimo, J. Stempuziui ir visiems kitiems bet kuo mums padėjusiems.

Ypatinga mūsų padėka priklauso vyriausiajai vakaro šeiminei p. Onai Jokūbaitienei, kurios nenuilstamo darbo, pasiukimo ir didelės ištvermės dėka buvo atlikta pati didžiausia baltaus ruošimo dalis ir kuri daug parėmė Clevelando studentus.

Dėkojame visiems atsilankiusiems ir atsiprašome už bet kokią klaidą.

Clevelando Studentų Valdyba

Čiurlionytė-Douvan

visiems clevelandiečiams siūnia geriausius sveikinimus iš Mexico City, Mexico.

Jurgis Česnys — sukaktuvinkas

Jurgis Česnys - Chesnes, gyv. 12308 Iowa Ave., gruodžio 27 d. susilaukė reikšmingos sukakties — tą dieną jam sukako 65 m. amžiaus. Išdirbęs daugiau kaip 30 m. Illumination Co., jis kartu tapo ir pensininku.

Ryšium su šiais jo gyvenimo įvykiais ji tenka prisiminti kaip tautiškai susipratęs lietuvių, besisielojantį Lietuvos reikalais ir nelaimėmis, ir geros bei jautrios dvasios žmogų, šelpusį ir tebesilpantį tremtinius, renkantį Balfui drabužius ir t.t.

Česnys yra gimęs Dabravolės kaime, Pajevonio valsčiuje, Vilkaviškio apskr. Ameriką atvyko 1909 m. Vesdamas Uršulę Mičiulytę, taip pat gimusią Lietuvoje (to paties Vilkaviškio apskr. Ozkabalų kaime), jis sukūrė lietuvišką šeimą, išlaikiusią gyvą lietuvių. Jo žmona yra ir lietuviškų laikraščių bendradarbė — slapyvardžiu UMC ji rašo "Dirvoje" ir "Keleivy". Reikia dar pastebėti, kad ji yra žinomos mūsų poetės K. Grigaitės pusėsėrė. Česniai išaugino du sūnus.

Sukaktuvinkui malonu palinkėti geros sveikatos, daug sėkmės ir ilgiausių metų!

Ramovės narių metinis

susirinkimas įvyks sausio mėn. 9 d. 11 val. Liet. salėje. Darbotvarkėje: v-bos rinkimai ir kiti svarbūs organizaciniai klausimai.

Jaun. skautų sueiga

Jaun. skautų D. L. K. "Kestučio" d-vės sueiga įvyks sausio 9 dieną 10 val. ryto, "Dirvos" patalpoje. Norintieji įsiregistruoti į jaunesnius sk. kand. prašom atvykti nurodytu laiku. Draugininkas

NAMAS

Prie St. Aloysius bažnyčios

520 E. 120 St., vienos šeimos, 3 kambariai žemai, 4 kambariai ir vonia augštai. Cemento draivė. Geram stovy. Gali bet kada apžiūrėti. Parduoda savininkas. PO 1-2872

GEROS ANGLYS

Jei turi anglimis apšildomus namus, jei rūpi gera žmonos ir vaikučių nuotaika šiltame kambaryje, tuoj kreipkis į "Garden Friends Co.", kad tuoj pristatytų augštos kokybės anglių.

Anglių kainos, pagal rūšį, įvairuoja tarp \$13-16 tonai su pristatymu.

Šaukit: HE 1-5535. (2)

DIRVA LAUKIA JOSŲ TALKOS!

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galite pigia kaina atsispausdinti profesines korteles, įvairias blankas, vamus, plakatus ir kt. karams biletus, vestuvių pakvietimus.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St. Cleveland 3, Ohio
Telef.: HE 1-6344

ATIDARYTA NAUJA KAVINĖ-SALIŪNAS

ATLANTIC CAFE

PATOGI UŽEIGA VISIEMS LIETUVIAMS.

Savininkas A. KAZAKEVICIUS

7805 Superior Ave.

Telef. EN 1-9451

PATIKIMAS APDRAUDIMAS UŽ ŽEMĄ KAINĄ

* Nerizikuokit netekti visko, ką turit iš nuostolių dėl gaisro, audros ar sprogimo savo namuose. Vienas toks nuostolis gali jus materialiai prazūdyti. Pasitikrinkit, kad turėtumėt pakankamą apdraudą prieš nuostolius dėl ugnies ar kitos nelaimės.

Nustokit pasitikėt laimę, kad apsaugotų jus nuo judėjimo nelaimės. Baitit rūpintis kaip jūs gautumėt mašiną, jeigu nustotumėt jos dėl vagystės, gaisro, susidūrimų ar kitų priežasčių. Važiukit apsidraudę! Be rūpesčių vairuodami. Visos savo nuosavybės apsaugai. Nepaprastai platus gyvybės apdraudimo planų pasirinkimas sutarties gavėjui. Laisvas, dividendų išmokėjimas ir laisvų pajamų galimybių įvairumas.

* 15% dividendų gražinimas visose gaisro sutartyse. Mašinų — sužeidimo — apvogimo — plate glass — bendras apdraudimas — pajamų apdrauda — ligitinė.

AL VALONIS EX 1-4499

1403 Giddings Rd. Cleveland 3, Ohio
Valonis Insurance Agency (2)

Išnuomojamas butas

4 1/2 kambario — 4450 Demion Ave. Telef.: SH 1-6737

Išnuomojamas kambarys

vienam vyrui East 82 St. Galima ir su maistu. Kreiptis: CE 1-6880

Išnuomojamas kambarys

vienam asmeniui, lietuvių šeimai. Graži ir patogi vieta: 1212 E. 87 St.

Vincas Degutis, Rūtos sald. platintojas

parduoda saldinius urmu ir detalais. Adr.: 1397 E. 95 St., Cleveland, Ohio, tel.: SW 1-2181.

JUMS GERI NAMAI

ir su mažais įmokėjimais.

Vienos šeimos, 6 kambarių. Garažas. Gaso šildymas. Netoli krautuvų ir susisiekimo.

Eddy, Rd. — St. Clair rajone, 2 šeimų, po 5 kambarius. 2 kambariai 3 augšte. Gaso šildymas.

RAY NAUSNERIS,

Namų prekyba; namų, baldų ir automašinų apdrauda.

UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

REMONTO DARBAI

Atlieku mažus ir pagrindinius namų remontus, tinko darbus, medžio darbus ir dažymą bei dekoravimą.

V. RICKUS-RICKEVICIUS

Tel. HE 2-0683
1505 Addison, Rd.

ELEKTROS DARBAI

Lietuviai elektrikai atlieka elektros instaliacijos, ir remonto darbus. Šaukite GL 1-1996 kasdien po 4 val. vakare.

Darbai valdžios įstaigų pripažinti.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave.,

Cleveland 3, Ohio

Tel.: EX 1-0376

RADIO — TV TAIŠYMAS AMUR CO.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS

Darbas garantuotas.

Šaukti kiekvieno laiku

8008 Clark Ave.

Telef.: OL 1-1790

(30)

PETS OF ALL KINDS

PETS

PARAKEETS, CANARIES
TROPICAL FISH
GOLD FISH, DOGS

FAMILY PET SHOP

One of Cleveland's Most Fully Stocked Shops

WE BREED OUR OWN BIRDS

Bring Pets For Inspection

Let Your Family Meet Ours

Week Days 9-7 P.M.-Fridays 9-9 P.M.

7915 St. Clair EX 1-7252

Baldus, šaldytuvus, skalbimo mašinas, indus, televizijos - radijo aparatus, laikrodžius, papuošalus, įrankius, žaislus ir daug kitų gaminių galima pirkti iš urmo sandėlių specialiai žema kaina per

BALTIC Supply Company

Dėl informacijų skambinti kasdien telef. KE 1-0210, arba trečiadieniais nuo 7 iki 9 v. p. p. kreiptis į Baltic atstovą "Dirvos" namuose 1272 E. 71 (jeiti iš įvažiavimo).

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

Nebrangios gėlės vestuvėms, laidotuvėms ir kitiems reikalingams. Įvairūs naujai gauti augalai, papuošalai dovanoms. Lietuviški "Rūtos" saldainiai.

ATIDARYTA NUO 10 RYTO IKI 8 V. VAK. IR SEKMADIENIAIS
6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

Visų rūšių apdraudos reikalais kreipkitės į mane
AUTOMASINŲ — UGNIES — NELAIMIŲ — GYVYBĖS

SMIGEL INSURANCE AGENCY

Felix F. Smigel

EX 1-9239

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra kandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne už išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609 Society for Saving Bld.

Telef.: MAin 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 252

JUOZAS KAMAITIS

atidarė NAUJŲ BATŲ

PARDUOTUVĘ

ir taisymo dirbtuvę

1389 East 65 Str.

(kampas Wade Park ir 65 St.)

Telef. HE 2-2615

Atdara nuo 10 val. ryto iki

7 val. vakaro.

Naujų batų ir pataisymo kainos daug žemesnės negu kitur. Neatideliokit, ateikit į mano krautuvę ir įsitikinkit. Jūs būsit patenkinti. (52)

JŲS NORIT BŪTI GRAŽIOS

Lietuvaitės
ALVINOS PAULIENĖS

SUPERIOR BEAUTY SHOP

7013 Superior, tel. UT 1-1932

Puikūs veido masažai, antakių dažymas, plaukų dažymas, pusmetiniai.

Darbas garantuotas.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi

nantieji gėrimai.

vynas ir šampanas

(prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, ballams, pobūviams. Nemokamas pristatymas. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

7015 Wade Park Ave.

Telef. HE 2-1236

AUTOMASINŲ

TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobilui. Dideli papiginimai, dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į

J. S. AUTO SERVICE

PRADĖKIT MAŽĄ SUMĄ! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10.000

3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

Cleveland, Ohio

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• SAIDO vasarą

• SILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežant geram orkestrui

731 E. 185 St.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

Filnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagrąžinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kiti reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

2EMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS
689 East 185 St. IV 6-0400

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Noredami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgetio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rinto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1743

DIRVA THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Biznierių lietuvių visuomenėje

Biznieriaus skola savo tautai

J. J. BACHUNAS

Praejusį straipsnį užbaigiau žodžiais: Amerikos lietuvis biznierių tebėra skolingas savo tautiečiams...

Man aišku, kad taip nemandagiai užsimindamas apie skolą, galiu daug kam nepatikti, užgauti ar būti blogai suprastas. Todėl skubu pasiaiškinti.

Jei čia kalbame ne apie suklus ir apgavikus, bet sąžiningus ir dorus lietuvis biznierių, tai toks lietuvis biznierių, nors ir smarkiai praturtėjęs, pagal įstatymus nieko nėra skolingas savo tautiečiams. Jis uždirbo ir uždirba, stambų pelną pasidaro savo darbu, rūpesčiu, taupumu ir paties Dievo jam dovanotu talentu. Jis gali protestuoti, jei užsiminsi, kad esąs savo žmonėms, jo biznio remėjams skolingas. Jie nešė pinigų, o jis jiems atliko teisingą patarnavimą. Ir viskas.

Jei aš čia kalbu apie skolą, tai apie dvasinę, moralinę, tautinę (o ne tą skolą, kurios galėtų reikalauti šalies įstatymai ar teismas priteisti). Taip, o ne kitaip prašau mane suprasti, ir ant manęs nepykti.

Tuo atžvilgiu mes, Amerikos lietuvių biznierių, ir iš dalies kaip kurie profesionalai, dar esame daug skolingi savo tautiečiams, savo kilmės tautai, mūsų pačių ar mūsų tėvų tėvynei. Neatidavėm dar nė dalies tos skolos ir greit neatiduosim.

O į tą dvasinę, moralinę, tautinę skolą reikėtų rimtai žiūrėti. Tai rimtas, gilus reikalas. Nuo vienos ar kitokios pažūros priklausio biznierių reikšmė, garbė ir visa jo verslo prasmė savo tautos visuomenėje.

Tas dalykas nepriklausio nuo kokio atsiktiktinio paraginimo: duok, paaukok Balfui, Tarybai, Lituanistikos Institutui, Moksleivių Fondui, skautams, seneliams, Lietuvos laisvinimui...

Ir jis neišsprendžia, kai biznierių tiem reikalam atsiktiktinai išmeta dolerį ar penkinę, labai retai šimtinę ir be galo retai daugiau...

Tas neblogo ir už tai mes visi biznierių giriame. Džiaugiamės, kad turime žmonių, kurie nors savo uždarbui trupinėliais, gražai paprašyti ir keliaropai padėkoti, paremia lietuvių tautos politinius, kultūrinius ir socia-

linius reikalus, gelbsti uždėti pleistrą ant žaizdų.

Rimčiau pažūrėję pamatysime, kad doras ir giliau savo paskirtį bei uždavinius suprantantis biznierių tuo negali pasitenkinti. Pavyzdžiui, mums gali būti mūsų amerikiečių tauta, mūsų didysis amerikoniškas biznis.

Amerikiečių ekonominė ir socialinė santvarka yra — kapitalizmas. Toji tvarka, kurią kritikuoją ne tik bolševikai, bet daug kas. Ta tvarka turi ydų, blogų pusių, kurias reikėtų taisyti, bet turbūt dešimtį kartų daugiau turi gerų pusių. Rusai su savo "pagerinta" santvarka per dešimtis metų negali išlipti iš masinio skurdo, o Amerikos kapitalistinė sistema, visi matome, garantuoja žmogui pakankamą gerbūvį. Buvo, ir gal dar bus ir čia sunkių depresijų, — bet ar geriau, kad būtų nuolatinis skurdas ir depresija, kaip yra Rusijoje?

Ką padaro didieji Amerikos kapitalistai, o ir mažieji, ir eiliniai darbo žmonės, kaip mūsų dauguma? Apskaičiuojama, kad dabar labdaros tikslams jie sumeta per metus apie keturius milijonus dolerių. Tai milžiniška suma. Jokiam kitame krašte tiek nesukelsi.

O kas ta labdara? Gi stačiai viskas: ne tik neturtėliams, ligoniams padėti, bet mokslui, menui, Amerikos kultūrai kelti, technikos, medicinos pažangai greitinti, — viskam duoda Amerikos žmogus, o pirmiausia ir daugiausia biznierių arba didžiosios biznio korporacijos.

Amerikos biznis uždirba iš savo tautiečių milijonus, bet jis ir gražina milijonus. Jis supranta, kad reikia mokėti moralinę ir tautinę skolą.

Kodėl amerikiečių opinijoje taip augstinamas ir gerbiamas biznis? Gal iš dalies dėl to, kad, kaip matome, tas biznis laisvoriškai ir gausiai tarnauja savo tautai, iš kurios jis pelną padaro.

Tos išvados, brangūs broliai, lygiai tinka ir lietuviams. Amerikos lietuvis biznierių ir profesionalas mūsų tautiečių visuo-

(P.S. Kiti laikraščiai kviečiami perspausdinti arba ištraukas daryti. Autorius).

menėje taip pat tarės geresnę opiniją, reikšmę ir atliks didįjį uždavinį, jei jis elgsis daugiau amerikiečių pavyzdžiu, — gražins moralinę skolą savo tautiečiams, iš kurių jis pirmuosius uždarius pradėjo ir didžią dalimi tebeturi dabar.

Tada ir šūkis "savas pas savą" bus rimtas šūkis, o ne tuščiaiduris bandymas pasipelnyti iš savo tautiečio.

IŠ B. K. BALUČIO RAŠTŲ

Neretai daug kalbama apie Amerikos lietuvių tarpusavio barnius, rietenas, aštrų šališkumą ar partinį siaurumą. Savo kailių patyriau, kad jei Amerikos lietuviai kai kada duosnūs peikti ir aštriai pakritikuoti, tai drauge jie dar labiau duosnūs pagirti ir teisybę pripažinti, jeigu tik gauna tinkamos progos įsitikinti, kad tautai naudingą darbą žmogus dirba bešališkai, objektingai ir nuoširdžiai.

NEPRALĖISKITE GEROS PROGOS

Daugelis mūsų tautiečių, gyvenančių už JAV sienų, nori būti nuolatiniai Dirvos skaitytojai, bet nevisi tai gali padaryti. Vieni, gyvendami tremtinių sąlygose Vokietijoje ir Austrijoje, kiti kraštuose, kur į JAV negali siųsti pinigų, patys Dirvos negali užsisakyti.

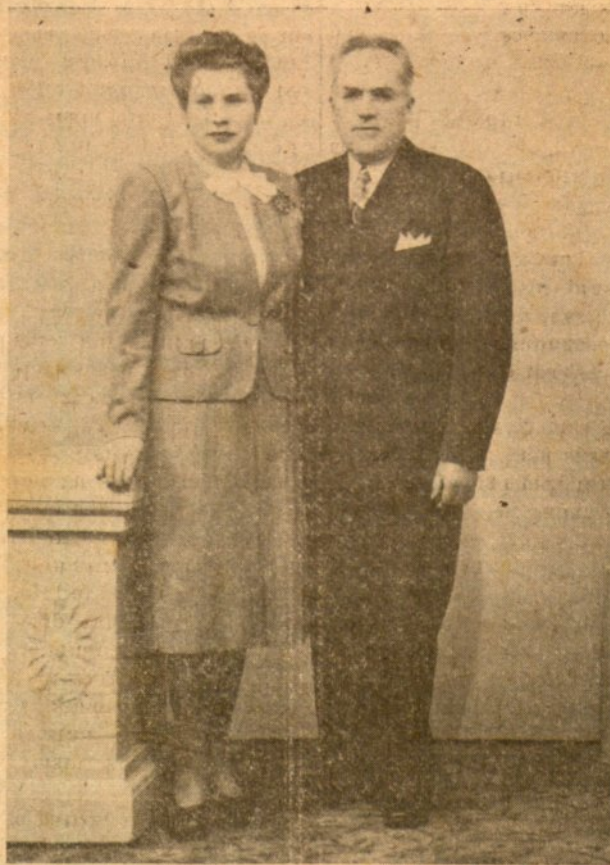
Pati Dirva negali visiems ateiti į talką, nors dalį prašymų visad patenkina ir laikraštį nemokamai siuntinėja. Kad Dirva juos galėtų lengvesnėmis sąlygomis ir gausiau lankyti — gruodžio ir sausio mėnesiais daromos lengvatės.

Visi, kas tuo laiku užsaks savo artimiesiems ir pažįstamiems Dirvą į kitus kraštus, už metinę prenumeratą moka tik \$4.00.

Jei Jūs norite kam į Vokietiją ar Austriją užsakyti Dirvą, bet neturite adreso, mes jums galime lengvai ateiti į talką. Mes turime varge gyvenančių adresus, kuriems Jūsų vardu laikraštį mielai siuntinėsim.

Pasinaudokite šiomis lengvatomis. Ateikite į talką varge gyvenantiems ir drauge padėkite mums, kad Dirva būtų plačiau skaitoma.

Užsakymus siųskite: Dirva, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

Marija ir Dr. J. Sims atšventė 40 metų veiklos sukaktį.

Pirmas apšaudymas

Iš mano atsiminimų / J. Gudauskis

Pirmą kartą buvau pristatytas tardymui prieš pat Kūčias. Erdvame kambary radau tris vyrus: kapitoną, leitenantą ir civilį.

Kapitonas įsakė man sėstis į fotelį, kuris stovėjo vidury kambario. Kai aš atsisėdau, visi trys ėmė eiti ratu apie mane, tarpusavy kalbėdami. Vienas jų tarė, kad aš esu buvęs tautininkas, antras pridūrė, kad esu buvęs ir politinio teismo pirmininkas, o trečias papildė, kad esu buvęs ir teisingumo ministras. Esą, dang žmonių pažįstu, daug ko žinau ir jiems daug papasakosiu.

Pagaliau, ir mane prašeko kapitonas:

— Ar pasižinai su prezidentu Smetona?

— Pasižinau.

— O kur jis dabar yra?

— Dabar jis geriau žinote.

— Kodėl jis pabėgo?

— Nežinau, bet išbėgdamas neklydo.

— Ką tu pasakei? — suriko visi trys.

— Jis išbėgo — ir dabar laisvas, o aš nebėgau — ir sėdžiu už geležinių grotų.

Kapitonas: — Gerai padarei, kad nebėgai, tau bus lengviau, o Smetona vis vien pateks į mūsų rankas, nes Vokietija neis į konfliktą su Tarybų Rusija dėl jūsų Smetonos.

Maža pauza, o po jos vėl klausimas:

— Teisei komunistus?

— Teisiau.

— Teisdamas skaitai komunistinę literatūrą?

— Skaičiau.

— Kaip tat atsitiko, kad tu pats netapai komunistu?

— Literatūra būdavo propagandinė ir neliesdavo komunizmo principų.

— Bet tu studijavai marksizmą universitete, todėl turi dabar čia mums papasakoti, kas tau nepatiko ir kas patiko.

— Marksizmas išaugo iš materializmo, kuris teigia, kad materija yra visako pagrindas, iš kurios išsirutuliojo gyvybė ir žmoguje sąmonė. Bet tvirtinimas, kad iš nesąmoningos materijos atsirado ir sąmonė, yra tikra nesąmonė.

— Tai gal tu tiki ir į dievą?

— Aš tikį į tą, kurį vieni vadiną Logos, kiti Absoliutu, trečiai Dievu, Kūrėju, Praamžiumi.

— Cha, cha, cha! — visi nusikvatojo.

— Ar tu eini ir į bažnyčią?

— Retkarčiais einu.

— O Tarybų Rusijoj bažnyčias belanko tik išprotėję seniai!

— Lietuvoj bažnyčias lanko

studentai ir profesoriai.

Leitenantas: — Ar tu žinai, kokių nesąmonių prirašyta Biblijoje? Aš tau tuoj parodysiu.

Ir traukia iš stalčiaus knygą.

— Bet aš girdėjau iš vieno Biblijos žinovo, kad Bibliją reikia mokėti skaityti.

Leitenantas metė knygą į stalčių ir piktai jį užtrenkė.

Kapitonas: — Na, o dabar tu mums pasakyk, kas tau patiko?

— Visiškai teisinga, kad valstybės naudai nusavinami vandenų ir žemės gelmių, o taip pat ir žemės paviršiaus tie turtai, prie kurių atsiradimo nėra buvusi pridėta žmogaus ranka. Yra teisinga, kad ir didžioji pramonė priklauso valstybei, ir štai dėlko: kapitalistinė santvarka mokslo išradimus (patentus) nupirka sau pramonininkai ir patobulinę savo gamybą, su mažu skaičiumi darbininkų, pagamina gėrybių net daugiau, o jiems nebereikalingus darbininkus meta į gatvę ir skurdą. Tai yra ne teisinga. Mokslo vaisiais turi naudotis visi lygiai.

Civilis: — O jis teisingai samprotauja.

Vėl pauza, po kurios kapitonas klausia:

— Ar tu prisipažįsti, kad priklausai Lietuvių Tautininkų Sąjungai?

— Taip, priklausiau. Bet ar Lietuvoj priklausydamas Lietuvių Tautininkų Sąjungai nusikaltau Tarybų Rusijos įstatymams? Juk Lietuvių Tautininkų Sąjunga buvo Lietuvoj legali, o pati Lietuvos valstybė legali Tarybų Rusijos akys, nes Tarybų Rusija pirmoji pripažino Lietuvą de facto ir de jure ir 1920 m. Rygos sutartimi jai perleido ir suverenitetą į jos teritoriją.

Kapitonas: — Dabar mes tos sutarties nebeprisipažįstame.

— Ar jau ir visų sutarčių su svetimomis valstybėmis nebeprisipažįstame?

— Mes jas pripažįstame tol kol jos mums naudingos!

Tuo pokalbiu baigė ir kapitonas su leitenantu prasišalino, palikė mane su civiliu vienodu.

Gal — po pusvalandžio grįžęs leitenantas tarė į civilį: — Žinai? Nėra sudėties nusikalstamo darbo.

Gerai, galvoju sau, grįšiu į laisvę.

Bet neužilgo grįžo ir kapitonas, kuris pakiso mane pasirašyti naują nutarimą, kuriuo aš patrauktas atsakomybėn už ruošiamą kontrrevoliucijos, kas numatyta Baudž. Statuto 58 str. 13 p., ir man paskirtas besąlyginis laikymas kalėjime.

Taip švenčia darbo vergai

Mes vėl turėjome atidirbti beveik dešimt valandų drėgnoje šachtoje. Bet brigada šiandien atliko "normą", iškasdama aštuoniasdešimt tonų akmenų anglies, tad be didelių sunkumų gavome leidimą (propuską) ir galėjome praeiti pro sargybą ir vykti į stovyklą. Kaip paprastai, nusiplovėme, persirengėme ir prisistatėme sargybai. Tačiau šiandien kelias vėl buvo ypatingai varginantis. Sniego pūga siuntė nežabota laukine jėga per plačiąją, tarytum begalinę tundra, sukeldama milžiniškas sniego mases ir daukodama savo pramžių dainą. Beveik nebuvo galima atskirti savo paties rankos. Smulkios sniego dulksės prasiskverbia visur. Greičiau ne kaip paprastai kareiviai mus suksačiavo, iškrautė ir praleido.

Mes susikabinome rankomis ir šiaip taip išsikvojome kelią iki virtuvės. Paskutinį kartą mes valgėme prieš dvyliką valandų ir viduriai jau seniai užręgę. Pagaliau mes pasiekėme virtuvės pastatą ir, apvalę vatotus drabužius nuo sniego, gavome kasdieninį valgi: kopūstų sriubą su keliomis sušalusiomis bulvėmis. Be to, nuolatine kruopų koše (200 gramų) su 10 gramų aliejaus, šmotuką mėsos ir gabalą duonos. Garsiai sriubėdami, mes visi valgėme. Valgis nebuvo gardus, bet alkis buvo mūsų nuolatinis palydovas, tad sušveitėme viską iki paskutinio trupinio. Iki kito ryto kiti daugiau nieko nebegausime. Po valgio vėl reikėjo gretomis eiti į išėjusią gamtą, mes reikėjo pasiekti barakus, mūsų "namus".

Žemuose barakuose gėlus machorkos dūmai užgaubė vos mirksinčią elektros lemputės šviesą. Prie to prisidėjo nuolatinis dvokimas, tad, kaip paprastai, orą galima buvo įpjauti peiliu. Bet kas į tai bekreipė dėmesio? Mūsų, trijų vokiečių, jau laukė savi tautiečiai, kurie mus sutiko šiais žodžiais: "Mes manėme, kad jūsų pakaita šiandien jau iš viso nebegrįš. Jeigu užmiršote, tai žinokite, kad šiandien yra gruodžio 24, Kūčių vakaras".

Kalėdos! "Kelintą kartą mes išgyvename tą šventę šiame praeitame krašte, nežmoniškos sąlygose?", — tyliai sušuko vienas draugas. O kitas pridėjo: "Suskaiciuokite patys, aš sėdžiu nuo Stalingrado. Už tai, kad aš kaip kareivis atlikau savo pareigą ir įžengiau į sovietų žemę, buvau be teismo nuteistas 25 metais sunkiųjų darbų ir paverstas "karo nusikaltėliu". Feldmaršalas Paulus paleistas, o puskarininkis Weidert turi sėdėti". "Nekalbėk apie tai, šiandien juk Kalėdos, nieko pakeisti tu negali", ramino me.

Lietuviai, latviai ir estai savo tarpe "patogiai" įsitaikė tarp dviejų augstų narų ir užsidedę

Perskaicius tą nutarimą mano ir blusos atšalo. Kapitonas, matydamas mano didį nusteimą ir susijaudinimą, tarė:

— Tas dar nereikšmingas, kad pagal tą kaltinimą jau ir būsi baustas. Jis tau pateiktas, kad turėtų pagrindą tavo laikyti kalėjime. O kol tu sėdėsi bus jiškoma tavo kaltės.

Į tą jo paaiškinimą, atsipeikėjęs, tariau:

— Lietuvoj besąlyginis laikymas kalėjime būdavo skiriamas tik tada, kada kas nors buvo užtiktas ir flagranti bedaręs didįjį nusikaltimą, arba nukentėjusio buvo skundžiamas didžiuliu nusikaltimu ir grėsė pavojus, kad nusikaltimo pėdsakai bus sunaikinti.

Bet pas mus yra kitaip, — tarė kapitonas.

Tada patyriau, kad tas kapitonas yra mano bylos tardytojas ir jo pavardė — Bielov.

(Kitame numeryje — Iš tautininko padarė kontrrevoliucinę).

kelias žvakutes, kurias jie gavo iš namų. Jie giedojo savo liūdnas Kalėdų giesmes, valgė ir gėrė tai ką jiems buvo atsuntę namiškiai. Mes, vokiečiai, pasi-traukėme į "sušilką", kur buvo džiovinami drabužiai. Juk buvo uždrausta eiti į švėtimą baraką, o kaip sykis šiandien sugūžėjo į švėčius daug tautiečių iš kitų barakų. Be to, barakuose buvo uždrausta rūkyti. Bet kas tai paais? Juk savaime viskas buvo uždrausta.

Maskvos radijas skelbė savo vienpusiškas ir nuobodžias žinias. "Dabar čia yra 19 valanda, reikiama, namie yra 17 valanda", — kažkas pasakė. Taip, taip, — namie! Kiek kilometrų mus skyrė nuo namų? Mintyse paskendęs, kiekvienas mūsų sėdėjo įbedęs akis į tolį, galvodamas apie namus, apie motiną, žmoną ir vaikus. Kiekvienas mūsų mito, kaip paprastai, atsiminimais, išgyventomis gražiomis Kalėdų šventėmis.

"Ar apie mus dar galvojama ir kas nors dėl mūsų daroma?", — kažkas paklausė. O kitas samprotavo: "Turbūt, mano žmona vėl yra ištėkėjusi. Dešimt ir daugiau metų yra pasiūtisškai ilgą laiką. O namie gyvenimas eina toliau, tiktai ne mums. Mes vis dar esame pasilikę tame momente, kai patekome bolševikams į nagus. Jeigu bent leistų rašyti, kad jie žinotų, jog esame gyvi!"

Norėdamas draugus nukreipti į kitas mintis, aš sušukau: "Vyrų, einame gerti čiaaus (arbatos). Aš dar turiu viso mėnesio cukraus porciją ir truputį duonos".

Pasakyta, padaryta. Greit su-radome indus ir mes vėl susėdome ratu aplink didžiąją krosnį ir kramtėme sausą duoną. Kaip girdi ji buvo! Mes sukume "bankrutę" iš machorkos ir laikraštinio popierio. Tik staiga iš jėimo pasigirdo spiegiantis "Vnimanije" (dėmesio). — Kareiviai. — "Greit, kas ne iš barako, tegu išsirengia ir gula į tuščią lovą", — sušukau. Kai kas išsmuko, o kurie priklausė šiam barakui, pasiliko. Trys kareiviai nežmoniška kolosioja. Jie pagavo kelis vyrus, kurie rūkė. Kai kurie buvo barako švėtimai. Aukos turėjo apsirengti ir pabaudai išeiti. Tiktai labai vėlai jie sugrįžo. Jie turėjo prie komendantūros kasti sniegą.

Nejučiomis "sušilką" prisipildė žmonij. Akys sužvilgo ašaros. Lyg gėdydamiesi, jas braukėme. Bailiai ir nusteibinti į mus spokėjo rusai, kiniečiai, japonai, korėjiečiai, indusai, turkai, mongolai, čerkėsai, gruzinai, kirgizai, totoriai ir daug kitų.

"Jūs šiandien turite Kalėdas, dar pagiedokite", — jie visi maldavo. Bet vienas po kito pasišalinome, o prieangyje vėl susitikome. Speigas apramino. Mes atsiveikino me. Kiekvienas norėjo ir turėjo pasilikti vienas ir susidoroti su savo mintimis. Niekas negalėjo nuo kito numinti švininės naštos. Aš išsitiesiau ant medinių narų ir užsimerkiau. Visas sunkumas staiga pranyko. Aš pasijutau nuneštas į namus, mačiau žilagalvę motiną, tėvą, brolius ir seseris. Aš švenčia Kalėdas.

Bet tai tebuvo sapnas. Po kelių valandų mane prikėlė brigadierius, kuris rėkė: "Vstajav bistriej na rabotu" (keltis greičiau prie darbo).

Aš vėl buvau darbo vergas. O jausmas, kad esi apleistas ir vienišas, slėgė dvigubai.

Red. pastaba: Šį aprašymą Kalėdų proga paskelbė šveicarų laikraštis. Autorius vokiečių Karl Heinz Rothe, kalintas šuarpiose rusų stovyklose. Toje stovykloje būta ir lietuvių.

Visi Amerikos keliai, dieną ir naktį, pilni skubančių automašinių. Didžiausias rūpestis kai pusi-tvarkyti su keliais.